

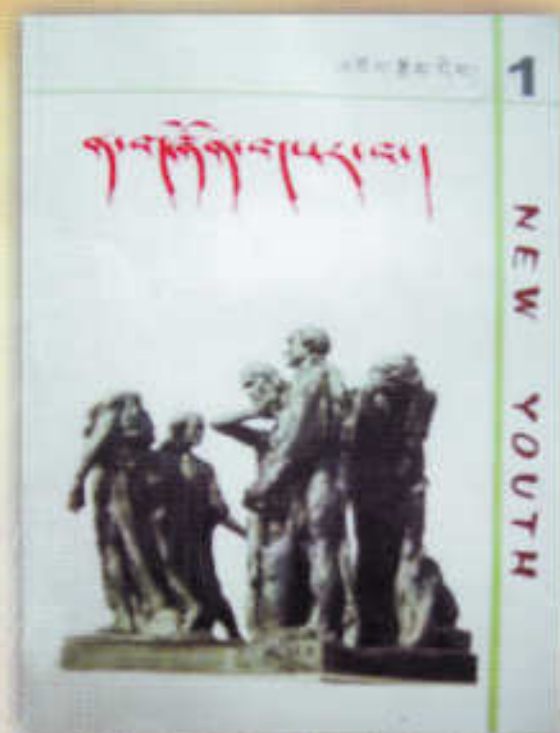
སྐུ་མཆོག་

ལྷོ་ཁྱི་དེ་བ་གཤམ་ཉེར་གཅིག་པ།

2008

THE EASTERN SNOW MOUNTAIN

“མཚན་སྒྲག་གིས་བདམ་པའི་ར་ཆ་” ཉི “ཕྱག་འཕྲུལ་མེད་པའི་
 རྒྱུ་ཕྱི་སྒྲོབ་ཆེན་པའི་ཉེན་ཆ་བམ” ཕྱིས་དེད་ཅིང་བྲེལ་སེམས་
 ཕྱིས་བཟུངས་པའི་ནང་སེམས་ཕྱི་ར་ར་ཕིན། དེ་བཞིན། “ན་
 བཞིན་གསུམ་བམ” ཕྱང་ར་ག་ཟླ་ཁྲིམ་ཁྲིམ་ཕྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་ཉིད་ཕྱི་ན་
 ཆེད་དང་རྒྱ་རྒྱུ་ཉིད་ཕྱི་ཟླ་ཆ་ཁྲིམ་ཉི། བཞིན་འག་མ་ཕྱིས་པའི་
 རྒྱ་ཕི “ལྷ་ལྷག་” འཆུ་ཆེད་ཕྱི་ག་གིན་པོད།

དཀར་ ཆག

གཞིར་འབག་དམར་བཟུ

མཉམ་ཆ་ཆོག་འགའི་ར་མདའ། ཟུག་མིག(1)

ནང་ཡམས་གཤག་བཅོས

དུག་བཟིད་འཁྱུར་དཀར་བའི་ནད་རྩིང་འགའི་གཤག་བཅོས། ལུ་རྩ་དོན་ཐུབ། (12)

ར་ལ་རྩོ་གར་མིང་ལྷོ་བས་དགོས་པའི་རྩ་མཚན་ཅི། བདེ་ལེགས(24)

རྒྱུང་འཕྱིན་པའི་སྒྲ་འབྲེད།

ད་ལྟེ་མགོ་ཅན་ཕྱི་གཏམ་ཤེང་ཐུ་འབྲེད་མ། ལྷ་འབར། (39)

ལ་ར་དང་ཐུ་རྩོ་བ། ལྷ་འབར། (49)

གཞུང་ཁྱུགས་ . ལག་ལེན་ . བདེན་དཔང

མི་རིགས་རང་རྩོད་དང་མི་རིགས་ཀྱི་འཆོ་གནས། ལྷ་ར་གཞུང་མ། (57)

གནས་ཁྱུགས་དེ་ནི་རྩན་པ་རེད། གསོན་པོ། (81)

གནས་ལོག་ལ་བརྒྱུད་པའི་བདེན་རྩོ་བས་ཕྱི་གསོག་པ། ལྷ་ར་པོ་རྩུག་ཐོགས། (86)

ཆེ་ཕྱོག་ . ཕྱིར་རྩོག་ . བདེན་ཁྱུགས

ཕྱིར་རྩོག་དང་བསམ་གཞིག་..... ལུང་རྒྱ། (93)

རྒྱུང་ཆེའི་ཁྱུགས་ཐོག་ན་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ག་འདྲ་ཡོད། གཉན། (104)

འཐུལ་སྒྲག་དང་ཆེ་ཕྱོག་གི་གཏུག་བཤེར་..... མགར་མི། (117)

མི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སྒོ་མིག མེ་ལྗེ། (123)

ཐུན་ནག་ . འཇིགས་རུང་ . ཡག་འཛིན

ཉིན་མོ་སྒོ་བྱར་མ། འཁོར་རྒྱུང་། (134)

ཞེ་འཁོན་ཀྱི་ཐུར་པ་མྱིང་མ་གདཔ་མ་ཁན་དེ་ཕུ་ཡིན། མེལ་ཆོ། (137)

འབྲུ་ཆོགས་ . གཏུམ་མྱིང་ . དཀྱེལ་ཡངས

མི་རབས་གསར་བའི་མྱིང་གསོན་པོ།

ནམ་ཤེས་གསར་བའི་མྱིང་ཆེན་པོའི་མི་པུན་ཕུ་མེད་ཀྱི་གཏུམ་མྱིང་འབྲུ་ཆོགས་སྐབས་དང་པོ། (144)

ཆོགས་འབྲུའི་གོ་རིམ་རྒྱུད། (146)

ཆོགས་ཆོག་གཏུམ་པུན་ཆེན་བཤུས། (150)

ཐུན་གཞི་ཤེས་མོན་པས་མོད་ཆོངས་ཀྱི་མིག་ཐའི་གནས་རྒྱུ་ཐག་གཅོད་ཐད་བཞོན་པའི་ཕྱ་རྒྱུ་བརྒྱ་གཉིས། ... (155)

མཐུག་གཏུམ། (159)

ཆོམ་མྱིག་པ། ཆོལ་མ། ཀའི་སྐྱབས། ཆོ་རིང་རྩོ་མེ།

(156) ཆོམ་མྱིག་པ། བཟ་ཤིས་རབ་བཏན། དཔལ་མགོན་སྐྱབས།

(158) ཆོལ་མ། དཀོན་མཆོག་བཟ་ཤིས། སྐལ་བཟང་གཉགས་པ།

(159) ཀའི་སྐྱབས། སྐལ་བཟང་གཉགས་པ།

མཁུ་ཐུ་མོ་ . འཇིགས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཆོ་

(160) མཁུ་ཐུ་མོ་ འཇིགས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཆོ་

(161) འཇིགས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཆོ་ འཇིགས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཆོ་

(162) འཇིགས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཆོ་ འཇིགས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཆོ་

སྐད་ཆ་ཆེན་མོ་ལགས་ཀྱི་དཔེ་མཛུགས།

—ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཀྱི་གདོང་འབྱེད་ཐུག་པ།

ཆེན་མོ་ (ཕྱི་མ)

A. ཀྱུ་ལ་ཤོད་པའི་སྐད་ཆ་ཆེན་མོ་ཀྱི་ཕྱུ།

སྐྱེ་བ་མཐར་ཐུག་ནས་སྐྱེ་འགའ་མོང་མཆམས་ང་ལ་ལྟ་བུ་ལ་ཐེངས་གཅིག་ཐུག། སྐྱེ་བ་པོས་
ཉིས་ཉེར་དྲུག་ལོའི་《ཐུབ་བྱ་ང་མི་རིགས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་མོའི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ》དེབ་དང་པོ་ལས་
དཔུང་ཚྭ་ཐུབ་བྱ་ང་ཞིག་གི་ཁ་ཕྱེས་ཤིང་། ཁོ་རང་གིས་ཆེད་དུ་འཕྲེད་ཐིག་གིས་ཉགས་བརྒྱབ་
ཡོད་པའི་ཆོག་ཐེང་འགའ་ང་ལ་བརྟན་ནས་“སྐད་ཆ་འདི་དག་ང་ཤེས་ཀྱི་འདུག་གས”ཟེར། མ་
གཞི་གསལ་བཤད་དམ་ཉགས་ཅི་ཡང་བཞོད་མེད་པའི་ཆོག་ཐེང་“འབྲམ་པོ”དེ་དག་ནི་ངའི་རིད་
འདུག ང་ཚོས་མར་གཞན་གྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་འབྲམ་བྱ་ལག་གསུམ་པས་ལེན་ཀྱང་དང་ཁ་ཆེན་པོས་
བརྒྱུད་ཕྱིད་པའི་སྐྱོད་རྒྱལ་ལ་མེམས་གཏོང་ནས་སྐྱེ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། དེར་མཐུད་
ནས་རང་གི་ངལ་ཚོལ་གྱི་རིན་ཐང་ལ་གཞན་གྱིས་གང་དགར་རྒྱུ་བཞིས་ཕྱིད་པའི་རྒྱལ་དེར་ན་ལྷག་
བཟོད་སྐྱེས་མེད་པ་ཞིག་ཀྱང་སྐྱེས་བྱུང་།

དཔུང་ཚྭ་ཐུབ་བྱ་ང་དེའི་ཁ་ཕྱེས་ལ་《ཐུབ་བྱ་ང་མི་རིགས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་མོའི་པོད་ཀྱི་ཚྭ་ཐུབ་བྱ་ང་ལ་ཞིབ་
ཞུང་བྱ》ཟེར་ཞིང་། ཚྭ་པ་པོ་ནི་མཆོ་སྐྱོན་མི་རིགས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་མོའི་པོད་ཀྱི་ཚྭ་ཐུབ་བྱ་ང་ལ་ཞིབ་
ཞུགས་ཕྱིད་ཀྱིན་པའི་སྐྱེ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ་ནམ་མཁའ་ལགས་ཀྱི་དཔེ་མཛུགས་རེད། དཔུང་ཚྭ་ཐུབ་བྱ་ང་དེའི་ཤོག་ངོས་གཉིས་

ཡིད་གསུམ་པོ་བཅས་ཁྱོད་རྣམས་སྐད་ཆ་མིག་ཡིད་ཉི་ཤུ་པོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་ཁོ་པོའི་ཚམས་ལྷན་
 《འཛུང་བཟུང་རིག་གནས་འོག་གི་སྒྲིབ་རག་པའི་ཕྱེ—སྒྲིབ་རག་པ་འཚོལ་བ》ཞེས་པའི་ཤོག་རིས་
 རྟན་བཞི་པའི་མིག་ཡིད་གསུམ་པོ་ནས་བཟུང་བྱ་པའི་བར་དང་། ཤོག་རིས་རྟན་གཅིག་པའི་མིག་
 ཡིད་ཉིད་བཟུང་པ་ནས་ཤོག་རིས་རྟན་གཅིས་པའི་མིག་ཡིད་བཟུང་གསུམ་པའི་བར་གྱི་སྐད་ཆ་ཁྱོད་
 བཞིན་འདྲ་བཤུས་བཟུང་བའམ་མིག་འཕྲུ་རེ་གཅིས་ལ་བཟོ་བཅས་སྐད་ལུ་རེ་བྱས་ཏེ་བྲངས་འདུག
 གང་ནས་བྲངས་པའི་བྲངས་ལ་གསལ་བཤད་ཕྱོད་ཞོག་ཉལ་སེམས་ཡང་བཞོད་མི་འདུག

ངས་ལྟས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བཙུང་བྱས་པའི་རྒྱ་ཆ་ཐིག་མེད་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་བརྟམ་
བརྟམ་རིག་རིག་ལ་ནམ་མཁའ་ལགས་ཀྱི་ཡམ་ཕག་ཏུ་ལྷུང་ཤིང་། བླ་ལགས་ཀྱི་ལག་པ་རིང་པོའི་
ལྷས་མཐུ་དང་བག་ཚ་བ་མེད་པའི་“དཔལ་ལྷེད་”གིས་ང་ཉ་ལས་པར་བྱས་ཤིང་། བླ་ཞིག་པའི་
པར་ཐོག་ཏུ་འདྲ་ལྷ་ཞིག་གི་ལག་པ་བསྐྱེད་མེད་པར་ངས་ལྷས་པའི་ཞེད་ལྡང་གིས་ཐོང་འདྲ་ཡང་ཡང་
ལྷ་དཔོན་ལྷུང་།

ཆན་ལགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་ཀྱི་ཤུལ་སྤྲད་པར་ཆོད་པའི་རའི་སྐད་ཆ་ཐོག་མེད་ཀྱི་ཕྱི་
པའི་ཚོམ་ཡོན་ར་ལ་བཞོན་དམ།

B. རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱུ་ཤིང་ཕྲན།

“མཁས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མ་ཡིན་”ཟེར། གནའ་མིའི་གསུང་ཆོག་འདིའི་
བཅའ་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཡོད་ཆད་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འདི་ཆ་ནས་
སྤུས་ཀྱང་རིན་པ་དང་ཆོག་མཆོད་མི་དགོས་པར་སོ་སོའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་སྤྱིར་ལ་དབང་
བར་བྱས་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། རྣམ་སྤྱོད་ལྟར་གཞན་གྱི་བཅའ་སྒྲོལ་ཆོས་སྤྱོད་
ཀྱི་སྐད་ཆ་གང་མཐོང་ག་ལག་པ་གསུམ་པས་རང་ལ་དབང་བར་བྱས་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ།
སྤྱོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ནི་མིའི་རིགས་སྤྱོད་མང་ལ་ཡོད་ཅིང་གདོང་དམར་ཤོད་པའི་ཤེས་རིག་
འཆོལ་སྟེག་གི་སྒོ་གཤོག་མཆོད་སྤུས་པའི་ལེགས་བཤད་མདུ་བྱ་བྱང་བ་ཞིག་ཏུ་ངོས་བཟུང་ཆོག་
ཅི་མ་ལྟར་ཡིན་ན། མི་རིགས་ཤིག་གིས་མིའི་རིགས་སྤྱོད་མང་གིས་སྤང་བྱ་དང་འཛོལ་བྱང་
དམིགས་པའི་སྤྱོད་སྤུས་དེ་རིགས་ལ་དང་སྟོངས་ཀྱིས་ལྟ་བའམ་ཤེས་རིག་གི་རིན་ཐང་དང་རལ་ཚལ་
ཀྱི་རིན་ཐང་། སྤྱིར་མིའི་ཅིས་ཐང་ལ་བཟུང་བའི་འཕྲོག་གཞུགས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་གཅེར་རྟེན་ཏུ་

ཡིད་གསུམ་པོ་བཅས་ཚུན་སྒྲུབ་ཆ་མེད་ཡིད་ཉི་ཤུ་རེ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་ཁོ་པོའི་ཚུམ་བྱུང་
 《ཡན་ཤུར་རིག་པ་ནས་འོག་གི་སྟན་པ་པའི་ཕྱེ—སྟན་པ་པ་འཚོལ་བ》ཞེས་པའི་ཤོག་རིམ་
 རྟན་བཞི་པའི་མེད་ཡིད་གསུམ་པོ་ནས་བཙུང་བྱ་པའི་བར་དང་། ཤོག་རིམ་རྟན་གཅིག་པའི་མེད་
 ཡིད་ཉིད་བཙུང་པ་ནས་ཤོག་རིམ་རྟན་གཅིས་པའི་མེད་ཡིད་བཙུ་གསུམ་པའི་བར་གྱི་སྒྲུབ་ཆ་རི་
 བཞིན་འདྲ་བཤུམ་བཙུབ་པའམ་ཡིག་འབྲུ་རེ་གཅིས་མ་བཟོ་བཅས་སྟན་པ་རེ་བྱས་ཉི་ཤངས་འདུག
 གང་ནས་ཤངས་པའི་ཤངས་མ་གསལ་བཤད་ལྟ་ཞོག་རྟགས་ཅན་ཡང་བཞོད་མི་འདུག

ཀམ་ལྷན་མཉམས་བཞེས་ནས་པལ་ལྷོ་རྒྱ་ལྷན་པའི་རྒྱ་ཆ་མཉམ་ལྷན་ཉི་ཤུ་ལྷན་པ་བལྷས་
བལྷས་ཤིག་ཤིག་ལ་རྣམ་ལྷན་ལགས་ཀྱི་ལྷན་པ་ཉུ་ལྷན་པར། གན་ལགས་ཀྱི་ལག་པ་ཤིང་པོའི་
ལྷན་མཉམ་དང་བག་ཆ་པ་མཉམ་པའི་“དཔལ་ལྷན”གིས་རྩ་ལས་པར་ལྷན་ཤིང་། ལྷན་ཞིག་པའི་
པར་ཞོག་ཉུང་ལྷན་ཞིག་གི་ལག་པ་བཞེས་མཉམ་པའི་ལྷན་ལྷན་གིས་ཞོག་ལྷན་པར་པར་པར་
ལྷན་དགོས་ལྷན་།

གན་ལགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་ཀྱི་ལྷན་པར་ཆེན་པོའི་ངོ་མཉན་ཆ་མེད་མེད་ཀྱི་ཕྱི་
པོའི་ཚོམ་ཡོན་པ་ལ་བཞག་མྱོད་དམ།

B. རྒྱལ་པོ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཁྲིའུ་ལྷན།

“མཁས་པ་མཁས་ཅན་གྱི་མ་ཡིན་”ཟེར། གནའ་མིའི་གསུང་ཆོག་འདི་
བརྟན་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ། འདི་ག་རྟེན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཡོད་ཆད་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་རྟེན་པའི་ཆ་ནས།
སྤྱི་ལཱ་རིན་པ་དང་ཆོག་མཆན་མི་དགོས་པར་སོ་སོའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་སྤྱིར་ལ་དབང་
བར་བྱས་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། རྣམ་སྤྱོད་ལྟར་གཞན་གྱི་བཅའ་སྟོན་ཆོས་སྤྱོད་
ཀྱི་སྐད་ཆ་གང་མཐོང་ག་ལག་པ་གསུམ་པས་རང་ལ་དབང་བར་བྱས་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ།
རྣམ་སྤྱོད་ཡིན་ན། དེ་ནི་མིའི་རིགས་སྤྱོད་མང་ལ་ཡོད་ཅིང་གདོང་དམར་བོད་པའི་ཤེས་རིག་
འཆོལ་སྟེག་གི་སྒོ་གསོག་མཆོད་སྤྱོད་པའི་ལེགས་བཤད་མད་ཏུ་སྤྱོད་བ་ཞིག་ཏུ་རོལ་བཟུང་ཆོག་
ཅི་མ་སྤྱོད་ཡིན་ན། མི་རིགས་ཤིག་གིས་མིའི་རིགས་སྤྱོད་མང་གིས་སྤྱོད་བ་དང་འཛེལ་བྱས་
དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་དང་སྟོམས་ཀྱིས་སྤྱོད་བའམ་ཤེས་རིག་གི་རིན་ཐང་དང་རལ་ཚུལ་
ཀྱི་རིན་ཐང་། རྟེན་མིའི་ཅིས་ཐང་ལ་བཟུང་བའི་འཁྱོག་གཞུགས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་གཅེར་རྟེན་ཏུ་

ཕྱིར་བཏུན་པ་ཅམ་མོ། ། གནའ་མིའི་གསུང་ཆོག་དེའི་བཏུན་དོན་ངོ་མ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་།
གནའ་དོན་གྱི་འགག་ཆ་ནི། གོ་དོན་ཕྱི་མའི་ལྷ་ལྟུང་དེ་མེད་དང་ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུ་
འཛའ་བ་དག་གི་བསམ་སྒྲུར་གཉིས་ལས་ཡིན་ཆོག་ཆོག་ཏུ་མངོན་གྱིན་ཡོད་པ་དང་། བོད་མི་
ཕྱིར་སྤྱིས་ཀྱང་ལྟུང་དེར་ཡོད་ཆོག་ཆོག་ཏུ་ལྟ་བཞིན་པ་དེ་རེད། དེ་ཡང་ཁ་གསལ་བོར་བཤད་ན།
ངེད་ཅག་གི་མཁས་པའི་མིང་ཐོབ་ལ་འབད་པ་དག་གམ་མཁས་པའི་གྲུ་མགོར་བཞུགས་ཀྱིས་འཁོད་
པ་དག་གི་གྲས་ན་རྒྱན་མ་མང་ཞིང་ང་རང་ཆོས་“རྒྱན་མར་དཔའ་དར”འཐེན་གྱིན་འདུག་ཅེས་
པའོ། །

ཤེས་རིག་འཆོལ་རྟོག་དང་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གི་ངོས་ནས་བཏུས་ན། ང་ཆོ་ནི་རྒྱན་མ་
མང་ཞིང་རྒྱ་བའི་སྒྲོལ་རྒྱན་དཔའ་ས་མཐུག་པོ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེའི་མགོ་ཁྲུང་ས་
མར་དེད་ན། རྩ་ཅག་གི་ལྷང་ཆོག་འདྲེན་པར་དགའ་བའི་གཤེས་ཀ་ལ་ཐུག་ཡོད་པར་སྟམ།
བོད་ལྗང་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་དག་ནི་བྱུང་བཏུན་གྱི་རྗེས་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། རྟོན་པའི་
གསུང་ཆོག་གམ་མདོ་རྒྱད་བཏུན་བཅས་གང་རུང་གི་ལྷང་ཆོག་ཐུབ་བྱེད་ཏུ་འདྲེན་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་
འོས་པ་ཞིག་ལྟེ། རང་གི་རྣམ་དཔྱད་ལ་བརྟེན་ནས་འོགས་སུ་ལྟ་བ་ཡན་གར་བ་ཞིག་བཏོན་ཆོ་རྟ་
ལྟག་པར་འབྱུར་ཉེན་ཆེ། དེ་ལྟར་ཆོད་ངེས་ཅན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། རྩ་ཅག་གི་ལོ་ངོ་སྤྱང་ཐག་
ལྟག་གི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཅེས་པ་ནི་ལྷང་ཆོག་འདྲེན་ཞིང་འོངས་པའི་བསྐྱར་སྒྲོས་ཀྱི་བརྒྱད་
རིམ་རིང་མོ་ཞིག་རེད། བསྐྱར་སྒྲོས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་རིང་མོ་དེའི་ཁོད་ཏུ། མཁས་པ་རྣམས་ཚུ་
པ་ལ་འཇུག་དུས། རྟོན་པའི་གསུང་ངམ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོད་ལྟན་དག་གི་གྲགས་ཆེ་བའི་
གསུང་སྒྲོས་དག་ལ་གང་ནས་བྱངས་པའི་ཁྲུང་ས་གསལ་བོར་འགོད་པ་ལས། མཁས་པ་གཞན་དག་
གི་གསུང་ཆོག་དང་ལྟ་ལྟུང་ནི་སྐབས་དང་སྐབས་སུ་བསམ་བཞིན་དང་བསམ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་
ངང་ལ་འདྲེན་སའི་ཁྲུང་ས་ལ་གསལ་བཤད་མ་བརྒྱབ་པར་དང་སྟོམས་སུ་འཛོག་པའི་ལྟུང་བྱང་ཡོད།
བསམ་བཞིན་དང་བསམ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་སྟོད་ལྟུང་སྤྱོད་མེད་ནས་བཅམས་ཏེ། སྐར་པ་བོད་ཀྱི་
ཤེས་རིག་འཆོལ་རྟོག་གི་སྤྱིང་སྟོབས་དང་ཞེར་མིའི་ཁེ་དབང་ལ་དམའ་མཐོ་བཅམས་ཤིང་།
རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་འབྱུར་དང་སེམས་ཁམས་ལ་ཟུང་ནས་གསུང་ཆོག་
མགོ་བཅམས།

ལྟུང་དེ་སྒྲོལ་རྒྱན་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཐིན་འདུག་ཅིང་། ཁེ་མན་ཁོ་ན་ཆོད་ཤིང་བྱས་པའི་དུས་

རབས་འདིར་སྐྱེས་སྐྱེས་དེར་ངོ་ཤོས་ཆ་ནས་འཕྲོ་འཕྲོ་ལྷན་ལྷན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ གལ་ཏེ་སྐྱེས་སྐྱེས་
 མཁས་པ་དག་གི་བསམ་བཞིན་དང་བསམ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིང་སྒྲིང་དེ་སྐྱེས་སྐྱེས་ཀྱི་ཆེད་
 ཏུ་ཡིན་པར་ཆ་བཞག་ན། དེར་གི་ནམ་མཁུ་དང་ནམ་མཁུ་ནམས་ཀྱི་སྒྲིང་སྒྲིང་དེའི་དམིགས་ས་ནི་
 སྐྱེས་སྐྱེས་དང་ལས་ཀའི་གོ་ཚོ་བ་གཉིས་ཀའི་ཆེད་ཏུ་རེད། རྒྱ་མཚན་ཏེ་ཅང་སྒྲིང་། གཞན་གྱི་
 ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་ལག་གསུམ་པས་སྒྲུང་ས་ཆེ་རང་གི་“བཅམས་ཆས”ལས་སྒྲིང་པོར་འབྲུབ་བྱུང་
 ལ། “བཅམས་ཆས”དག་གིས་སྐྱེས་སྐྱེས་དང་ཆོས་ཡོན་ཆོགས་མེད་ཏུ་འབྱེད་འོངས། ཡང་
 སྐྱེས་སྐྱེས་ཡོད་ཆེ་“བཅམས་ཆས”དག་ལས་སྒྲིང་པོར་ཏུ་སྒྲིང་དཔར་བྱུང་པ་དང་། དེབ་ཏུ་
 བཞོད་པའི་“བཅམས་ཆས”དག་ལ་བཞེན་ནས་ལས་ཀའི་གོ་ཚོ་བ་མཐོན་པོ་རེག་བྱུང་ཅིང་། ལས་
 ཀའི་གོ་ཚོ་བ་ཇི་ཅམ་མཐོ་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་སྒྲིང་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་འཕར་ངེས་པའོ། ། དེའི་དབང་
 གིས། ད་ལྟའི་མཁས་པའི་གོ་འཕར་མཐོན་པོར་འབྱུང་བ་དག་གིས་སྐྱེས་སྐྱེས་མཁས་པའི་གསུང་
 འབྲུམ་ལས་གང་ཡིན་ནམས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྲུར་ཅིང་“××རིན་པོ་ཆེས་བཅམས་”ཞེས་རང་མིང་
 འགོད་པའོ། མཁས་པ་གཞན་དག་གི་གསུང་ཆོག་དམ་ཏུ་མ་ལ་བཏུས་ལྷན་བཏུས་ཀྱིས་སྐྱེས་སྐྱེས་
 བསྐྱེགས་པའི་མགོར་“བཅམས་”ཞེས་རང་མིང་འགོད་པར་བྱེད། ཐ་ན་གཞན་གྱི་ཆོས་ཡིག་ཐད་
 ཀར་འདྲ་བཏུས་བཟུབ་ཏེ་རང་མིང་འགོད་པར་བྱེད། ངས་ནམ་སྐྱེས་འདི་སྐྱེས་ཏུ་སེམས་ཏེ།
 གལ་ཏེ་ནམ་མཁུ་དང་ནམ་མཁུ་ནམས་ལ་ཤེས་རིག་སྒྲིང་བའི་སྐལ་བ་མ་ལྟན་པའི་དབང་ཏུ་བཏང་ན།
 སྐྱེས་སྐྱེས་དམའ་རིམ་གྱི་ལག་གསུམ་པ་དག་དང་འགྲོགས་ཏེ་ལག་པ་རིང་བོ་དེ་ཆོས་མཐུན་པའོ།
 ཡུལ་སྐོར་པ། སྐྱོད་དམངས་གང་ཏུ་གི་ཡམས་སྤྱོད་དང་། རྒྱུ་ཚང་ཕྱི་ནང་གི་སྐམ་དང་ནོར་
 ལྟས་གང་ཏུ་ལ་སྤྱོད་གིན་ཡོད་ངེས་སྐྱེས་པ་དེའོ། ། རྒྱ་མཚན་ནི། “མཁས་པར”འཛོད་པའི་
 རྒྱུ་ཚང་ཕྱི་ནང་གི་སྐམ་དང་ནོར་ལ་སྤྱོད་པའི་ལག་གསུམ་པའི་ཆོགས་པ་དེ་གཉིས་ནི་ཤེས་བྱ་དང་གོ་
 ཚོ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅམ་ལས། མི་གཞི་དང་བསམ་སྒྲིའི་རྒྱུ་ཚང་ཕྱི་ནང་གི་སྐམ་དང་ནོར་
 འདྲ། མིའི་འབྲུང་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚང་ཕྱི་ནང་གི་སྐམ་དང་ནོར་ལ་སྤྱོད་པའི་དམིགས་
 ས་དང་ཐབས་ལམ་གྱི་ཆ་ནས་ཡིན་ནམས་འདྲ། ཡང་ཕྱི་དང་མཐོ་དམན་ཅི་ཡང་མེད་པས་རེད།
 ང་རང་ཆོར་“འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཆེ་ཡིན་པའི་ནང་སེམས་པའི་རིག་གནས་”སྐྱེས་སྐྱེས་ཆོགས་པ་ཞིག་
 ཡོད་ཟེར་བ་མིན་ནམ། རྒྱུ་ཚང་ཕྱི་ནང་གི་སྐམ་དང་ནོར་ལ་སྤྱོད་པའི་རིག་གནས་འོ་མཚན་བ་དེའི་“བང་
 མཛོད”དང་“འབྲས་ཆབ་” “སྐྱོག་སྒྲུང་”ཡིན་ཟེར་བ་མིན་ནམ།

ནང་གཏམ་ཡིན་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ན། ཏུས་རབས་འདིར། འུ་ཅག་ལ་རང་གི་ནམ་
དཔྱོད་དང་སྒོ་སྒྲོལ་གྱི་གཟི་བྱན་འཕྲོ་ཞིང་ཚུགས་བྱལ་གྱི་ལྷ་བའི་སྒྲིག་ཤིང་ཡོད་པའི་ངེས་པ་དོན་གྱི་
བཅམས་ཆོས་ག་ཆོད་བཤུང་རྒྱ་ཡོད་དམ། འུ་ཅག་ལ་ཁེར་ཚུགས་གྱི་མི་གཞིའི་ནང་སྒྲིང་ཡོད་པའི་
ཕྱི་གཙང་ནང་གཙང་གི་མཁས་པ་ཡང་ག་ཆོད་བཤུང་རྒྱ་ཡོད་དམ།

གསར་ཏུ་བརྟོན་པའི་《ད་ལྟ་བ》(2006. 2) ཞེས་པའི་ཏུས་དེབ་ཏུ། འབྲུ་མི་ཕམ་གྱིས་
དགུ་ཆོག་གི་ལམ་ནས་བཅམས་པའི་སྒྲན་ཚོམ་^① ཞིག་ཨ་ལགས་ཤར་གདོང་ལགས་ཀྱིས་མ་ཚོམ་གྱི་
ཆོག་རྒྱང་རེ་རེ་ལས་ཡིག་འབྲུ་གཉིས་རེ་འཐེན་འཕྲི་བཞུགས་ཏེ་ཚོམ་བྱང་བཞེ་^② ཞིང་“བཅམས་”ཞེས་
རང་མིང་བཀོད་འདུག ཚོམ་གྱིག་པས་མ་ཚོམ་དང་“བྱ་ཚོམ”གཉིས་དཔར་ངོས་གཅིག་ལ་
གཤེབས་ཏེ་བཀོད་ཅིང་། ཟུར་མཆིད་ཏུ། “མི་འདྲ་ཙོ་རིག་ན་དགོད་རྒྱ་ཡོང་། མོག་འདྲ་ཙོ་
རིག་ན་ཚོད་རྒྱ་ཡོང་། ཚོམ་འདྲ་ཙོ་རིག་ན་... ..”ཟེར།

ཤེས་ཡོན་གླེང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་དང་གླེང་མིའི་ངལ་ཚོལ་གྱི་ཁེ་དབང་ཁྲིམས་སྒྲུབ་ཅན་ཏུ་
སྒྱུར་ཆར་བའི་ཏུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ཏུས་འདིར། ང་རང་ཆོས་“ཚོམ་འདྲ་ཙོ་རིག་ན”ད་
ཏུང་ཡང་“མཁས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་མ་ཡིན་”ཟེར་བཞིན་ཡོད་ཆོག་ཆོག་ཏུ་སྒྲོད་དགོས་པ་རེད་དམ།
ནམ་ཁྲུས་དང་ནམ་ཁྲུས་ནམས་ལ་ད་ཏུང་ཡང་“རྒྱན་མར་དཔའ་དར་”འཐེན་དགོས་པ་ཡིན་ནམ།

C. སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་ནམ་ཁྲུས་དང་ཁོའི་དབྱེད་ཚོམ་བྱང་ཅ།

སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་མཆན་བྱང་འདི་ལ་འཛམ་གླིང་གི་རིགས་སོ་སོའི་མི་ནམས་ཀྱིས་
གོང་བཀྱར་བྲན་མེད་པ་བྱས་དང་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། རྒྱ་མཆན་ནི། གཅིག་ན་མཆན་བྱང་དེ་ནི་
ཆེད་ལས་སམ་རིག་ཆན་གང་ཏུང་ཐད་བྱས་འབྲས་སུ་ལྷུང་བསྐྱན་པའི་མི་བྱ་དག་ལ་ད་གཟོད་
དབང་ཆོག་པའི་ཆོ་ལོ་ཞིག་ཡིན་པས་དང་། གཉིས་ན་ཆོ་ལོ་འདི་དབང་བའི་མི་བྱ་དག་གིས་མིའི་
རིགས་སྤྱི་དང་སྒྲོས་སུ་མི་རིགས་གང་དེར་སྤྱེ་བོ་ཕལ་བས་མི་རྩལ་པའི་ཕན་བདེ་བསྐྱར་ཞིང་སྐྱོན་
བཞིན་པས་རེད། སྒྲོས་འཛོག་གིས་བཤད་ན། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་མོའི་གྲངས་འཕོར་
ཡང་གཞན་ལ་འབྲམ་རྒྱ་ལྡང་མི་དགོས་པའི་ཆད་ཏུ་ཡོད། ང་ཆོ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཁྱེད་གྲངས་
ལོངས་པ་ཞིག་ཡོད་བཞིན་ཏུ་རེད་ཅག་གི་རིག་གནས་དང་སྒྲོབ་གསོ། ཚོམ་རིག་གིས་མཆོན་པའི་
རིག་པའི་མ་ལག་མཐའ་དག་ནི་རྩ་བའི་ཆ་ནས་ད་ཏུང་ཡང་ཕ་མེས་ཡང་མེས་ཀྱི་ཤུལ་བཞག་ཁོ་ནར་

ཆོག་ཤིང་ནམས་སྤྲད་ཆོ། ཤོག་ངོས་འགའ་ལས་མེད་པའི་དབྱུང་ཚོམ་དེ་ལས་ནམས་སྤྲད་རང་ལ་
ཡང་སྤྲད་ཆོ་ཆེན་ཤིང་ག་ཆོད་ཡོད་དམ། གཡར་ཆོག་དང་“བརྒྱས་ཆོག”དག་གི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
སྤྲད་ཕྱི་ཕྱི་ཆོད་དང་འདྲ་བའི་ནམས་སྤྲད་རང་གི་སྤྲད་ཆོ་ཆེན་ཤིང་དེ་དག་གིས། བོད་ཀྱི་ཚོམ་
རིག་དང་ཚོམ་རིག་“ཞིབ་འཇུག”གི་གནད་དོན་ཅི་ཞིག་བལ་གཤེད་གཤེད་ཕྱ་ཕྱ་སམ། ཁྱི་
དབྱུང་ཚོམ་དེའི་བརྒྱུད་དོན་མདོར་དེད་དེ་སྤྲོ་བོར་བཤད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་འདི་ལྟར་
གསུང་གིན་འདུག བཟ་ཤིས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་ལའ་ཀྱིན་འདུག ཆོ་རིང་གིས་ཡང་འདི་འདྲ་སྤྲུལ་
འདུག ཚོམ་པ་པོ་རང་གིས་འདི་འདྲ་བརྒྱུད་འདུག དེ་དག་ཆང་མ་དངོས་གནས་བདེན་པ་
རྒྱུ་རྒྱུ་རང་འདུག་ཅེས་པའོ། སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ་ནམས་སྤྲུལ་སྤྲུལ། ཁྱི་རང་གང་ཏུ་ཡོད་
དམ། ཁྱི་ཀྱི་“ཞིབ་འཇུག”གི་འབྲས་བུའི་ཁྱོད་ནས་ང་ཆོས་ཁྱོད་རང་སྤྲོད་མ་སོང་། མའི་
རིགས་དང་མི་རིགས་ལ་མན་བདེ་སྤྲོད་མཁན་ཀྱི་“སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ”གཡར་ཆོག་དང་“བརྒྱས་
ཆོག”གི་དྲག་སྤྲུལ་ནས་གར་སོང་ཆེད་ཏུ་སྤྲོད་སོང་།

འདི་ནི་གྲང་པ་བོད་ཀྱི་དྲུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་“སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ”དག་གི་བྱིས་རིས་ངོ་
མ་དང་ཁོང་ཆོད་“ཞིབ་འཇུག”གི་གནས་ཚུལ་རེད། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་སྤྲོ་བ་ཀྱི་ནམས་ལ་མི་
ཆོད་ལས་བྱ་སྤྲོད་མཁན་དང་བོད་པའི་མི་རབས་ཀྱི་མ་ཕྱི་མའི་མི་གཞི་གསོ་སྤྲོད་མཁན་དྲུལ་སྤྲུལ་
འཆས་པའི་“སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ”དག་གི་རང་གཟུགས་རེད། འདི་ནི་ཤེས་རིག་ལ་དགའ་ཞིང་
དད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་གི་ཤེས་རིག་འཆོལ་རྟོག་གི་སྤྲོ་བ་དྲུས་དང་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ལ་
གས་ཆག་འཆར་ཚུལ་དང་གས་ཆག་གཏོང་མཁན་དག་གི་བསྐྱེད་ཆུང་གས་རེད།

ང་ཆོས་དྲུང་ཡང་“མཁས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་མ་ཡིན་”ཟེར་བཞིན་དང་སྤྲོ་བ་ཀྱིས་སྤྲོད་
དམ།

D. “ནམས་སྤྲུལ་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་”།

ནམས་སྤྲུལ་ཞེས་པ་རང་གི་སྤྲོ་བ་ཀྱི་ཚོམ་ཡིག་རྒྱ་སོང་ཟེར་བའི་ནམས་སྤྲུལ་དེ་གཅིག་ཕྱ་ཡིན་ཆོ།
ཡང་ན། བོད་ལ་གཡར་ཆོག་དང་“བརྒྱས་ཆོག”གི་དྲག་སྤྲུལ་ནས་བོར་འཁྱོ་བའི་ནམས་སྤྲུལ་
གཅིག་ཕྱ་ལས་མེད་ཆོ། ཡང་ན། ང་ཆོས་བོར་ཟེན་པ་དང་འབོར་ཀྱིན་པ་དེ་སྤྲད་ཆོ་ཆེན་ཤིང་ཁ་
ཤས་ཅམ་ཡིན་ཆོ། ང་རང་སྤྲད་ཆོ་ཆེན་ཤིང་ཉི་ཤུ་ཅམ་ལ་ར་མདར་ཡོང་དགོས་མེད་ལ། ཁ་བརྒྱ་

ཆོག་ཤིང་ནམས་སྤྲད་ཆོ། ཤོག་ངོས་འགའ་ལས་མེད་པའི་དབྱུང་ཚོམ་དེ་ལས་ནམས་སྤྲས་རང་ལ་
ཡང་སྤྲད་ཆ་ཐིག་ཤིང་ག་ཆོད་ཡོད་དམ། གཡར་ཆོག་དང་“བརྒྱས་ཆོག”དག་གི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
སྤྲད་ཤིང་གི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ནམས་སྤྲས་རང་གི་སྤྲད་ཆ་ཐིག་ཤིང་དེ་དག་གིས། བོད་ཀྱི་ཚོམ་
རིག་དང་ཚོམ་རིག་“ཞིབ་འཇུག”གི་གནད་དོན་ཅི་ཞིག་པལ་གཤེད་གཤེད་བྱ་བ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ ཁྱེད་
དབྱུང་ཚོམ་དེའི་བརྒྱུད་དོན་མདོར་དེད་དེ་སྤྲོ་བོར་བཤད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་འདི་ལྟར་
གསུང་གིན་འདུག བཟ་ཤིས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་ལའང་གྱིན་འདུག ཆོ་རིང་གིས་ཡང་འདི་འདྲ་སྤྲས་
འདུག ཚོམ་པ་པོ་རང་གིས་འདི་འདྲ་བརྒྱུད་འདུག དེ་དག་ཆང་མ་དངོས་གནས་བདེན་པ་
རྒྱུ་རྒྱུ་རང་འདུག་ཅེས་པའོ། སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ་ནམས་སྤྲས་ལགས། བྱིད་རང་གང་ཏུ་ཡོད་
དམ། བྱིད་ཀྱི་“ཞིབ་འཇུག”གི་འབྲས་བུའི་ཁྱོད་ནས་ང་ཆོས་བྱིད་རང་ཉིད་མ་སོང་། མིའི་
རིགས་དང་མི་རིགས་ལ་མན་བདེ་སྤྲོ་བ་མཁན་གྱི་“སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ”གཡར་ཆོག་དང་“བརྒྱས་
ཆོག”གི་དྲག་སྤྲུལ་ནས་གར་སོང་ཆ་མེད་ཏུ་སྤྲོ་བ་སོང་།

འདི་ནི་ཁྱང་པ་བོད་ཀྱི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་“སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ”དག་གི་བྲིས་རིས་ངོ་
མ་དང་ཁོང་ཆོའི་“ཞིབ་འཇུག”གི་གནས་ཚུལ་རེད། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་སྤྲོ་བ་བྱ་ནམས་ལ་མི་
ཆོའི་ལམ་བུ་སྤྲོ་བ་མཁན་དང་བོད་པའི་མི་རབས་མི་མཁུ་མའི་མི་གཞི་གསོ་སྤྲོད་མཁན་དུ་ཁས་
འཆེས་པའི་“སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ”དག་གི་རང་གཟུགས་རེད། འདི་ནི་ཤིས་རིག་ལ་དགའ་ཞིང་
དད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་གི་ཤིས་རིག་འཆོལ་རྟོག་གི་སྤྲོ་བ་དཔོན་དང་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ལ་
གས་ཆག་འཆོར་ཚུལ་དང་གས་ཆག་གཏོར་མཁན་དག་གི་བལྟས་གཟུགས་རེད།

ང་ཆོས་ད་དུང་ཡང་“མཁས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་མ་ཡིན”ཟེར་བཞིན་དང་སྤྲོ་བ་ཀྱིས་སྤོད་
དམ།

D. “ནམས་སྤྲས་ཀྱི་རྣམ་ཐུང་།”

ནམས་སྤྲས་ཞེས་པ་རང་གི་སྤྲོ་བ་བྱའི་ཚོམ་ཡིག་རྒྱ་སོང་ཟེར་བའི་ནམས་སྤྲས་དེ་གཅིག་པུ་ཡིན་ཆོ།
ཡང་ན། བོད་ལ་གཡར་ཆོག་དང་“བརྒྱས་ཆོག”གི་དྲག་སྤྲུལ་ནས་མོར་འཕྱོ་བའི་ནམས་སྤྲས་
གཅིག་པུ་ལས་མེད་ཆོ། ཡང་ན། ང་ཆོས་མོར་ཐོན་པ་དང་འཕོར་གྱིན་པ་དེ་སྤྲད་ཆ་ཐིག་ཤིང་ཁ་
ཤས་ཅམ་ཡིན་ཆོ། ང་རང་སྤྲད་ཆ་ཐིག་ཤིང་ཉི་ཤུ་ཅམ་ལ་ར་མདར་ཡོང་དགོས་མེད་ལ། ཁ་བརྒྱ་

མིག་སྒྲོང་ལ་མ་འདྲེས་པར་སྤྱོད་པའི་མ་འདྲེས་ཀྱི་མཚན་སྤྱོད་དགོས་ཀྱང་མེད། ཆེས་ཡིད་
མངས་པའི་དོན་དངོས་ནི། རྣམ་སྤྱོད་ནི་དཔུང་མཐུག་ལ་དབང་བཅན་པའི་“ལག་གསུམ་པའི་
དཔུང་ཆོགས་”ཁྲོད་ཀྱི་ཐུབ་ཆ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཅུང་ཅི་ཡིན། བོད་ཀྱི་སྒྲོང་དང་སྒྲོང་ཁྱེར་ན་རྣམ་སྤྱོད་བཅི་
བཅི་གྲངས་མེད་ཡོད། རོ་དང་རྒྱ་ལ་བཅུ་འབྱུར་བཅུ་འབྱུར་གྱིས་འཕེལ་གྱིན་ཡོད། མཁས་པའི་
ཁྲི་ཉིད་དུ་འདྲེས་ཆགས་པོར་འབྱུང་ཞིང་དལ་ཁོམ་བྲལ་བའི་ལག་པ་རིང་པོས་གཞན་གྱི་ཨམ་སྤག་དུ་
བསྟུངས་ཤིང་སྒྲོབ་གྱིན་པའི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས། གཞུང་ལས་ཀྱི་མོར་ཁ་ན་མི་གཞི་དཔོན་སར་
བཞེས་ཤིང་མི་མངོན་པའི་མཆོད་རྟེན་པོ་ཡུལ་མའི་བྱངས་ཁྲག་ལ་བཅུགས་ཤིང་འཇུགས་གྱིན་པའི་
རྣམ་སྤྱོད་རྣམས། གཞན་དམར་པོའི་སྤྱོད་གཞིགས་འོག་ནས་འབྱུལ་གྱི་ཁྱོ་བ་ཁྲི་སྤག་ཁྲི་ནང་དད་
ལན་ཁྲི་སྤག་གི་སྒྲོད་ཁོག་ལ་བརྒྱུངས་ཤིང་ཁྱོད་གྱིན་པའི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས། སྒྲོབ་ལྷ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་
གསུམ་ན་དཔེ་ཆ་ལོགས་སྤྱོད་བསྟུར་ནས་རྒྱགས་འབྲས་མིག་གསུམ་པས་བཅལ་ཞིང་འཆོལ་གྱིན་པའི་
རྣམ་སྤྱོད་རྣམས། ཞིང་ཁ་དང་རྩ་བར་ན་རུ་ཁྲིམ་ཁྲི་ནང་གི་ཁོར་ལུག་འཇབ་བྱས་དེད་ཅིང་འདེད་
པའི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས།

ང་རང་ཆོ་ནི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོར་སྒྱུ་ལ་ཁྲོད་དུ་འཆོ་བ་ཡིན། རྣམ་ཞིག་དུས་རབས་འདི་
མང་ནས་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་དུས་རབས་སྤྱོད་མི་འགྲོ་གང་། རྣམ་ཞིག་ང་རང་ཆོ་དང་ང་རང་
ཆོའི་བྱ་དང་བྱ་མོས་ཀྱང་། སྒྲོ་རྒྱས་སྒྲོས་པའི་འབངས་ཀྱི་གནོན་ཤུགས་མ་གཟོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཆེ་
བཞིན་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་“སྒྲོ་རྒྱ”བུང་དགོས་མི་འབྱུང་གང་། ཐུན་རྒྱ། ང་ཆོས་པོར་ཞིང་
འཁོར་གྱིན་པ་དེ་རང་གི་སྒྲོ་སྤག་ཉིད་དོ། ། ཡང་ན་ང་རང་ཆོ་སྤྱོད་བར་དགའ་བའི་“འོད་སྒྲོང་
འབར་བའི་རིག་གནས་”དེའི་ནང་སྤྱོད་ངམ་སྤྱོད་ཤིང་ཉིད་དོ། །

དགོད་སྤྱོད་ཞིང་དུ་སྤྱོད་བཞིག་ལ། སེར་རྒྱ་གང་རུང་གི་སྒྲོབ་གསའི་རྒྱུ་ཁོངས་ནས་ནར་སོན་
པའི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས་ནི། སྐད་གཞེངས་མཐོན་པོས་ང་ཆོ་ལ་“འཇམ་གླིང་གི་ཡང་ཆེ་ཡིན་པའི་ནང་
སེམས་པའི་རིག་གནས་ཡོད་”ཅེས་ཁུར་རྒྱག་པའི་“གདོང་མཚོང་པ”དང་། སྒྲོལ་རྒྱན་རིག་གནས་
འདི་ལྟར་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་དགོས་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་སྒྲོགས་དེ་འདྲ་ཡིན་མི་འོས་ཞེས་
བཀའ་གསུང་སྒྲོག་པའི་“རྒྱས་འགོད་པ”། གཞན་ལ་“ལྷ་ལོག་པ”དང་“ཆོས་གཏོར་པ”ཞེས་
ཞིགས་མཐུ་བཀའ་མཁན་གྱི་“བརྟན་སྤང་པ”དག་ཡིན། “འཇམ་གླིང་གི་ཡང་ཆེ་ཡིན་པའི་ནང་
སེམས་པའི་རིག་གནས་”དེས་ཁོ་རང་ཆོའི་ཐུན་ཐུན་གྱི་སྒྲོང་ལ་བྱུང་གིན་པའི་སེམས་རྒྱུད་དེ་བསྐྱུབ་

མ་སོང་བ་ཅིས་ཉེས་སམ། རིག་གནས་ནི་རྒྱ་དང་མིའི་གཤེས་རྒྱ་དེ་དེའི་སྐྱེད་འབྲས་ཡིན་པའི་
 རོས་ནས་བཤད་ན། “འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཅེ་ཡིན་པའི་ནང་སེམས་པའི་རིག་གནས་”དེ་བདག་
 གིར་དབང་བའི་ཁོ་རང་ཆོའི་སེམས་རྒྱ་དང་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཅེར་སོན་ན་ཆོག་པ་ལ་ཡང་། ཉ་
 ལྟ་བའི་དངོས་ཡོད་འཆོ་བའི་ཁྱོད་དུ། མི་ཆོས་རྒྱ་འབྲས་བཅི་མཁན་དང་མི་བུའི་འབྲ་མཉམ་གྱི་
 དབང་ཐང་ཐུང་མཁན། སྒྲེར་མིའི་རལ་ཚོལ་གྱི་རིན་ཐང་ལ་གོང་བཀུར་བྱེད་མཁན་ཏེ། མདོར་
 ན་བོད་པའི་ཤེས་རིག་འཆོལ་ཉྑལ་དང་མི་བུའི་འཆོ་སྤྱད་གྱི་ཁོར་ཡུག་གཙང་ཡངས་ཤིག་ཆགས་པའི་
 ལས་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་དེ་ལ། བསམ་སྦྱར་གོ་མཚུངས་ཀྱིས་ཤ་ཐང་རུས་ཐང་དུ་འབད་མཁན་ནི་
 “ལྟ་ལོག་པ”དང་“ཆོས་གཏོར་པ”མིང་བཏགས་པ་རྣམས་ཡིན་པ་འདི་ཡང་ཅིས་ཉེས་སམ།

དངོས་གནས་དྲང་གནས་གྱི་དངོས་ཡོད་ནི། བ་མེས་ཀྱི་བྱལ་བཞག་ཡིན་པའི་བོད་ཆེན་པོའི་
 སྤུལ་རྒྱན་རིག་གནས་ལ་རྟོག་བཞིས་དང་ཐོག་མེད་དུ་གཏོང་བའི་སྦྱར་བ་བཙམས་དང་ཚོམ་མཁན་
 ནི་“བཏུན་སྤང་པར”ཁས་འཆེས་བའི་སེར་སྒྱ་གང་རུང་གི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས་ལས་མ་འདས། རྒྱ་
 མཆན་ནི། ཁོ་པ་ཆོར་མཆོན་ན། རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་བཅུ་པོས་མཆོན་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་
 ནི་རང་གི་གཤེས་རྒྱ་དང་མི་གཞི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོན་ས་མེད་པའི་ནེ་ཙམ་ཡིག་རྒྱག་སྒྲོ་བ་ལྟ་བུའི་
 ཆོག་སྤེར་སྐམ་པོ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བསམ་གཞིག་རྣལ་མས་ཤེས་བྱ་རང་རྒྱ་དང་ལ་སྦྱར་བར་མ་
 གོམས་པའི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམས་ཤེས་བྱའི་བང་མཛོད་དུ་སྦྱར་ཡང་། འབྲུང་སྤྱོད་དང་ཉྑལ་ས་པ་ནི་སྤྱི་
 ཆོག་ས་དམའ་རིམ་གྱི་ལག་གསུམ་པའི་རིམ་པ་ན་ལུས་ཡོད་པས་དང་། ཁོ་ཆོས་ཁ་ནས་ཉིན་མཆན་
 དུས་རྒྱག་ལ་“བོད་ཀྱི་རིག་གནས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་”ཞེས་སྒྲོ་ཞིང་བསམ་དང་སྦྱར་བས་རང་གི་
 ཁོ་པ་ཁོ་པ་ལ་གཉིད་བཅག་ཟས་བཞེད་ཀྱིས་ཚོལ་བར་བྱེད་ཅིང་། བ་མེས་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཤེས་
 རིག་ལ་དགའ་ཞིང་ཅིས་མཐོང་བྱེད་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ལ་རྟོག་བཞིས་གས་
 ཆག་གཏོང་གིན་པས་རེད། དཔེར་ན། “བཏུན་སྤང་པ”དག་གིས་མ་བྱེད་མི་ལེན་པ་དང་རྒྱན་
 མི་སྒྲུབ། གཡོ་མི་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་བོད་སྤུལ་རྒྱན་རིག་གནས་ལས་རྒྱན་འཛིན་བྱ་འོས་པའི་གཅེས་
 རོར་རྣམས་རེ་རེ་བཞེན་བག་མི་ཆ་བར་བཤེག་ཅིང་གཏོར་གྱིན་པ་འདིའོ། ། ཡང་སྤྱིང་དོན་དམ་
 གྱི་“ལྟ་ལོག་པ”དང་“ཆོས་གཏོར་པ”སྤྱི་རེད་དམ། ཞིབ་རུ་བསམས་ན། དོན་དུ་ཁོ་པ་ཆོས་སྤྱིང་
 གིན་པའི་“བོད་ཀྱི་རོ་མཆར་བའི་རིག་གནས་སམ་འོད་སྤྱང་འབར་བའི་རིག་གནས་”ཞེས་པ་ནི་བོད་
 མིའི་འཛིན་སྤངས་དང་སེམས་རྒྱ་དང་། སྦྱོད་ལམ། མི་གཞི་སྤྱོད་མ་ཡིན་པར། ཐུག་རི་བཞེན་

བྲག་བཞེད་འབྲུང་དགའ་བའི་

ནད་རྩིང་འགའི་གསལ་བཅོས།

གུ་ཅན་འཕྲུབ། (ཐི་ཁིང་)

རི་ལྷང་ཐམས་ཅད་ནགས་ཀྱིས་ཁེབས་ཤིང་སྤང་ཐང་ཡོད་ཆད་མེ་ཉོག་གིས་ཁྲ་ལམ་མེར་བྱུར་
 ཡོད་ཆེ། ང་ཆོས་གནས་དེ་ནི་ཡུལ་མཆོག་ཏུ་སྐྱུར་བ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་སྲིད་ཅིང་གནས་དེར་ད་
 ཏུང་“ལྷའི་དགའ་ཆལ”དང་“དག་པའི་ཞིང་”“མེ་ཉོག་གི་འཛིག་ཉེན་”སོགས་མིང་མཆར་པོ་དང་
 ལྷན་པོ་ཅི་འདོད་ཏུ་འདོགས་སྲིད། མིང་དེ་ལྷན་བཏགས་རྗེས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་མིང་
 དེ་ཡང་ཡང་བསྐྱར་ཏུ་བསྐྱེད་ཆེད་བལྟས་ཀྱིན་བལྟས་ཀྱིན་རང་ཉིད་ཀྱི་མེས་པོ་དག་གི་སྒོ་སྤྲོས་ལ་ཡོད་
 ཆེས་སྒྲ་ལྷག་སྒྲེས་པ་དང་། རང་ཉིད་འདི་ལྟ་བུའི་བལྟས་ན་ཉམས་དགའ་ཞིང་ར་རོས་མགོས་དང་
 ལས་དབང་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲོམ་བཞིན་ཡོད། ཏུས་ཀྱི་འབྲུར་བས་གནད་དོན་གཞན་ཞིག་གི་གསང་
 བ་ང་ཆོར་ཡང་སྐྱར་བསྐྱར་སྐྱར་ཀྱིས་དམར་ཁྲིད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ནའང་། ང་ཆོའི་ཡོད་ཀྱི་གཉིང་
 སར་ནམ་ཡང་བཟན་བསྐྱང་གིས་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ཡུལ་འདིའི་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་ཆ་རྒྱུང་རྒྱུང་
 ཡིན་པས། དྲག་རྒྱུང་འུར་འུར་ཏུ་ཐང་ཉེ་ནམ་མཁའ་དམར་པོར་བསྐྱར་བ་དང་གང་ལྷགས་ཀྱི་
 གཏུག་རྩུབ་ཀྱིས་མེ་ཉོག་གི་ཆོགས་རྩལ་ཏུ་བསྐྱགས་ཉེ་ཡུལ་སྤྲོངས་མཐའ་དག་སྤྲོག་གི་རྩུ་བ་འགག་
 པའི་བཅ་རོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་ཐིན་ནའང་། ཡོད་ཆེས་དང་རེ་ལྷག་ཅིག་གི་སྤྲོང་ན་ང་ཆོའི་
 སེམས་པ་ནམ་ཡང་རྫོད་ལམ་མེར་བྱུར་ཡོད།

དེ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་དང་སྒྲིང་རྩེ་ཆེས་ཆེར་ཕྱན་ཞིང་ཡ་རབས་སྤྱད་བཟང་། ཆོས་ལ་དད་
 པ། གཏོང་མོད་ཆེ་བ། ཆེ་ཕྱི་མ་རྒྱང་རྒྱང་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཆེ་ཕྱི་མའི་ལམ་བུ་རྒྱང་རྒྱང་སྟོན་
 མཁན་གྱི་མི་བུ་དག་ལ་“བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་”དང་“དྲི་མེད་ཀྱན་ཕྱན་”“སྤྱལ་བའི་སྤྱ”སོགས་གྱི་
 མཚན་སྟན་བཞིན་པོ་རེ་གསལ་ཏེ་དངོས་བརྒྱད་གང་རྒྱང་ནས་ཁོ་ཆོར་སེམས་གཏིང་ནས་ཡི་རངས་
 འབྱལ་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་སྟོན་ཆེ་“བདུད་”དང་“མི་ཉག་པ་”“སྤྱང་དར་མ”སོགས་གྱི་
 ཉེས་མིང་རི་འདྲ་བ་རེ་བཏགས་ཏེ་དབྱགས་བྱང་གཏོང་ལེན་བྱེད་དཀའ་བའི་རྒྱལ་ལ་བསྐྱལ་འགྲོ་
 ར་ཆོས་རང་དོར་གཞན་གཅེས་དང་བདག་སྟོང་བའི་རིག་གནས་གྱི་བྱུང་ཁོར་ས་ནས་དངོས་ཡོད་
 གནད་དོན་འདི་དག་ལ་བལྟས་ཆེ་བདེན་ཅག་ཅག་དུ་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལས་སྟོན་པའི་བདག་
 གཅེས་འཛིན་གྱི་རིག་གནས་གྱི་བྱུང་ཁོར་ས་ནས་གནད་དོན་འདི་དག་ལ་ཕྱིར་སྟོན་བཀྱིས་ཆོས་མེད་
 ཞིང་མ་སངས་པ་དང་། ཉ་རྒྱང་གཞི་གཅིག་དུ་བཟུངས་པ། རྩ་ཆེག་རྒྱང་བ་སོགས་གྱི་ཆའང་མི་
 རྒྱང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་སྟེ། ར་ཆོར་སེམས་ཁོར་ན་ན་མ་ཡང་གསོན་ཉམས་གྱིས་བཟས་ཡོད་
 པའི་དཔེ་གཞི་ཞིག་ལྟེ་དྲི་མེད་ཀྱན་ཕྱན་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཁན་མགོ་དཀར་ནས་གཞོན་ས་
 དཀར་བར་གྱི་མི་སྤྱེ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཁོ་ཆོར་གཅིག་མཐུན་གྱི་ལྟ་སྟེགས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི། དྲི་མེད་ཀྱན་
 ཕྱན་ཟེར་བ་དེ་ནི་བྱམས་སྒྲིང་རྩེ་ཆེ་ཕྱན་ཞིང་གཏོང་མོད་ཆེ་བས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དངོས་ཡིན་
 པའི་སྟོན་ཆེན་མོ་མི་འགོད་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མེད། དེ་ལྟར་སྟོན་ཆེན་མོ་འགོད་དོན་ཡང་ཁོར་ལ་བྱང་
 རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཁོས་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་འབྲས་གཉིས་སེར་སྟེ་ཅི་ཡང་མེད་པར་
 གཞན་ལ་གནད་སྤྱིན་བྱས་པ་མ་ཟད། སྤྱིད་ཕྱག་གི་འཆོ་བ་དུས་ལྟན་རིང་པོར་རྩོམ་བའི་རང་
 ཉིད་ཀྱི་རྒྱང་མ་དང་ཤ་བྲག་ལས་མཆེད་པའི་སྒྲིང་གི་དུམ་བུ་བྱིས་པ་དག་ཀྱང་ཕངས་སེམས་མེད་པར་
 གཞན་ལ་སྤྱིན་པས་སྤྱིན་པའི་པ་རྩོམ་དུ་སྤྱིན་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དངོས་ཡིན་པར་སྟོན་
 བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་བྱར་གཞན་ཞིག་གི་མཐོང་ཆོས་དང་ལྟ་རྒྱལ་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད་མོད།
 རས་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དང་ལངས་སྟོགས་ཀྱི་ངོས་ཐད་ནས་བལྟས་ཆེ་དྲི་མེད་ཀྱན་ཕྱན་ནི་སྟོན་ཀྱན་
 ཟད་དང་ཡོན་ཏན་ཀྱན་ཕྱན་གྱི་སྤྱི་བུ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་མིན་པར་མ་ཟད། སྟོན་སྟོལ་ནི་ནག་
 ཉེས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་རང་ག་བཞིག་དུ་འདོད། རྩ་མཚན་ནི་ཁོས་ཐོག་མར་རྒྱལ་བའི་མཛོད་ཀྱི་རྩ་
 མོར་ཡོད་ཆད་གཞན་ལ་གནད་སྤྱིན་བྱས་པ་དང་དེ་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་བྱང་སྤྱིན་པ་ནི་ཁོའི་རང་

དབང་དང་ཕྱི་རྒྱུ་ཆེ་ཆེན་པོའི་སྒྲིབ་པ་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་ཚུགས་ཀྱང་། མཐུག་མཐུག་ཁོས་
རང་གི་ཚུང་མ་དང་ཕྱིས་པ་གསུམ་པོའང་གཞན་ལ་ཕངས་སེམས་མེད་པར་བྱིན་པ་དེས་ཁོ་ནི་མིའི་
རང་དབང་དང་བདེ་སྲིད། ཅིས་ཐང་སོགས་ལ་བསམ་གཞིག་ཏྲིག་ཙམ་ཡང་མི་གཏོང་ཞིང་བྱ་བ་
ཅི་བསྐྱབས་ཀྱང་ཕྱིར་གཙོད་ཕྱགས་དྲག་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ཆར་འདུག་ལ།
བྱུང་གཞན་ཞིག་ནས་བལྟས་ན་ཁོ་ནི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཆེ་ཏྲིག་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་མི་ཕྱག་ཀྱང་ཚུབ་ཙན་ཞིག་
ཏུའང་བྱུང་ཆར་འདུག སྤྱིར་རྒྱུ་ཆེ་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བཞེ་དུང་གིས་འཆོ་བའི་བྱུང་ཆ་གལ་ཆེན་
ཞིག་ཟིན་ཡོད་པ་ནི་སྒྲིབ་མེད་ཡིན། དེར་དབྱེ་བ་དང་ཐབ་ཆད་སོགས་མི་འདྲ་བ་མང་མོད། དེ་
དག་ལས་ཀྱང་བཟའ་ཆར་བར་བྱི་བཞེ་དུང་དང་ཕ་བྱའི་བར་བྱི་བཞེ་དུང་། མ་བྱའི་བར་བྱི་བཞེ་
དུང་ནི་བཞེ་དུང་རིགས་གང་གིས་ཀྱང་ཆབ་བྱེད་མི་བྱུང་པ་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ཡང་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མེད་
ཀྱན་ལྡན་ལགས་ནས་འདི་ཡོད་ཆད་ཆེས་སྤྱིར་བཏང་བ་ཞིག་ཏུ་རོས་བབྱང་ཟིན་པས་སྤྱད་ཆ་འགག་
པ་ཞིག་མིན་ན་འདི་ལྟ་བུའི་གདུག་རྒྱུ་བྱི་སྤྱིར་བ་ཚོ་མ་པ་ནི་ལྟ་ཆོས་དང་མི་ཆོས་གང་ལའང་འགལ་
བ་ལྟག་སྤྱད་ཡིན་པ་ཁོ་པོས་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་བཤད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་དོགས་སྤོང་དང་དགག་
བྱུང་གི་ཕྱིར་པོ་ལ་འཇུག་ནས་ཚུང་ཐད་དཔྱད་ན། ཁོས་རང་གི་མིག་བྱང་གཞན་ལ་སྤྱིན་པ་དེ་ཕྱི་
རྒྱལ་ཙམ་ལས་ཅི་ཡང་མིན་ལ། མིག་བྱང་སྤྱིན་པར་བཏང་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོགས་པའང་ར་ལ་རྒྱན་ཏུ་
ཐོན་ཡོང་། བརྒྱལ་སྤྱིན་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ཡང་སྐབས་དེའི་ཆོན་རིག་ལག་ཙམ་གྱི་ཆད་
དེ་མ་བཤད་ཀྱང་ཤེས་ཡོང་བས་ཁོའི་མིག་དེ་གཞན་ལ་སྤྱོད་ཐབས་ཡོད་ནས་མེད། (གཞན་ལ་ཕན་
མི་སོགས་པའི་བྱ་བ་ཅི་བསྐྱབས་ཀྱང་ཕྱིར་བོ་ཅི་ཞིག་ཡོད།) དེ་ལྟར་བཤད་ཆོ་ཡང་“རྒྱུ་འཕྱུལ་”དང་
“བྱིན་རྒྱབས་”སོགས་མང་པོ་མང་པོ་ཞིག་གཅིག་མགོར་གཉིས་བཏགས་ཏེ་བཤད་འོང་གིད་པས།
གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གསལ་བཤད་བྱེད་པ་ལས་ཁྱུ་སྐུམ་མེར་མི་འཛོག་ཐབས་མེད་ཡིན། ཡང་
སྤྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་གཞིགས་བཏང་ཆོ། དེ་མེད་ཀྱན་ལྡན་ལགས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་དང་
སེམས་ཁམས་དེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་པ་དང་བྱ་སྤྱོད་དག་ནི་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་
བབ་དང་རིག་གནས། ཁོར་ལྷག་སོགས་ལ་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཡོད་པས་མི་ཕྱག་གིས་ཁོར་ལ་དེ་
ལྟར་གདོང་འཛོག་སྒྲ་མེད་མཛད་པ་ནི་ནོར་འཁྲལ་ཞིག་ཏུ་ནམ་ཡང་བཙུ་མི་རུང་ལ། ཚོ་མ་པ་པོའི་
སྤྱོག་ཁ་སྤྱོར་སྤྱོགས་དེར་དགག་བཞག་ཆ་ནན་བྱེད་པ་ཡང་ཆེར་མི་འོས་མོད། དེར་གི་གནས་བབ་

— 15 —

ཐོན་པ་ན་མས་འགྲན་ཚོད་ལ་དགའ་བ་ནི་རང་ཉིད་མཐོར་འདེགས་དང་འཕེལ་རྒྱས་འཕྲུང་བའི་རྒྱ་
 ཁོ་ནར་ཟད་ལ། འགྲན་ཚོད་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་མི་ཡོད་ཚད་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་ར་སྟོན་བྱེད་དང་བྱེད་
 ལུས་ཡིན། རང་རེའི་ཆོས་པ་དང་ཤེས་ལྡན་པ། དཔལ་པོ་ན་མས་ནི་ཉུང་མ་ཅིའི་རྒྱལ་བ་རྒྱུང་
 རྒྱུ་རྟུ་རྩེ་རྩེ་བྱེ་མི་དང་མིའི་རྒྱས་པ་ལ་གནས་སའི་བར་བྱུང་ཤོར་དུ་བཅུག་པས། འགྲན་
 ཚོད་ནི་རྒྱུ་རྩེ་བྱེ་བྱེ་དང་མཁའི་འཇའ་ཆོན་ལྟ་བུར་མ་བཅས་རང་གིས་རྒྱུར་ཡོད་པ་རེད། ན་མ་
 ཡང་སྟོམ་དགའ་བའི་བར་ཐག་དེ་དང་བར་ཐག་དེའི་ཕྱི་མོ་ན་སྟོབས་ཀྱིས་ཁེངས་འདུག་པའི་གཟི་
 ཕྱིན་ཅན་དག་གི་འགྲན་པའི་དོ་ཡར་མི་བྱ་ཕལ་བ་དག་གིས་ན་མ་ཡང་མི་ཡོང་སྟམ་སྟེ་མཐར་ཐག་
 དོག་གི་ལམ་དུ་གོམ་པ་མི་སྟོར་སྟོར་རྒྱུར་པ་རེད་སྟུམ། ཡིན་ཡང་། ད་ནི་ར་ཆོས་རན་ཁག་
 མཐའ་དག་རང་གི་ཕ་མེས་ཡང་མེས་དག་ལ་འགེལ་བའི་མ་སྟོན་པའི་ལྟ་བ་དག་བཅོམ་བརྒྱུག་གཏོར་
 བ་དང་། བྱ་དོག་པའི་བསམ་སྟོན་དང་དེའི་བྱ་བྱེད་དང་བཅས་པར་དོག་རྩིས་གཏོར་ཞོར་དབྱེལ་
 ཡངས་ཆེན་པོས་རང་རེའི་སྤྱལ་ས་འདུན་ལ་བསམ་གཞིགས་གནད་དུ་ཐིངས་པ་རེ་གནད་རྒྱ་ཉ་ཅང་
 གལ་ཆེ་ལ། ལྷག་དོན་ཡོད་ཚད་དངོས་བབ་གནས་རྒྱལ་དང་བརྒྱན་ནས་འབྲེལ་རྒྱག་པའམ་རྒྱ་
 ཆེར་སྟེལ་རྒྱ་ནི་ཀུན་ལས་ཀྱང་འགངས་ཆེན་པོར་མཐོང་། རྒྱ་མཚན་ནི། རང་ཉིད་བྱ་བཞིན་དུ་
 འཕུར་འདོད་ན་སྟེ་བ་བྱེ་མར་རང་ཉིད་བྱ་ཞིག་དུ་སྟེས་པའི་སྟོན་ལམ་དང་རྒྱུར་བ་ཚོམ་དགོས་པ་
 ལས། རང་ཉིད་མི་ཡིན་བཞིན་དུ་གཤོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་བྱ་བཞིན་འཕུར་འདོད་པ་ནི་སྟོང་
 བསམ་ཁོ་ན་ལས་མ་འདས་པས། སྟོང་བསམ་མཁྱེད་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་མི་ཆེ་སྟོང་ཟད་དུ་གཏོར་བ་ལས་རང་ལ་
 ཡོད་པའི་རྒྱུ་ལག་བཞི་པོའི་སྟོབས་དང་རྒྱས་པར་བརྟེན་ནས་མི་ཆེ་དོན་ཡོད་ཞིག་བྱ་རྒྱ་ནི་གནད་ཀྱི་
 དམ་པའོ། །

ཐོད་མི་མགོ་ཐོགས་ཐོགས་ཀྱི་ཁ་རུ་མ་ཁི་བཞིན་བརྒྱུ་བའི་གཏམ་དཔེ་“སྟན་པོ་རྒྱ་ལྷ་གར་བྱིད་”
 དང་“ཕ་སེམས་བྱ་ཐོག་ བྱ་སེམས་རྩོ་ཐོག་”“སྟུ་རིང་མ་དང་སྟོ་བྱང་མ”སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རེའི་
 སྟོ་ཅིང་ཞིང་སྤང་དོར་གྱི་སྟོ་མིག་སྟོང་བ། རི་པོང་ཅལ་འདྲོགས་ཀྱི་དངོས་བབ་གནས་རྒྱལ་དག་
 ཡང་དང་བརྒྱུར་དུ་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། མི་སྟེ་ཞིག་ཡིན་དུང་“སྟན་པོ་རྒྱ་ལྷ་གར་བྱིད་”ཅེས་པའི་
 གཏམ་དཔེ་དེ་བདེན་ཅན་ཅན་གིས་འཛིན་ཅི་བྱ་བྱེད་ལ། དོན་ལ་བརྟེན་ན་འང་གོ་བ་དོག་དོག་
 ཞིག་ལེན་རྒྱ་ཡོད་པ་འདྲ་ཡང་། བྱིས་ཆེན་ས་“རིན་ཐང་ཡོད་ཚད་ལ་གསར་དུ་གདེང་འཛིན་བྱ་”

ཐོན་པ་ན་མས་འགྲན་ཚོད་ལ་དགའ་བ་ནི་རང་ཉིད་མཐོན་འདེགས་དང་འཕེལ་རྒྱས་འཕྲུང་བའི་རྒྱ་
 ཁོན་ར་ཟད་ལ། འགྲན་ཚོད་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་མི་ཡོད་ཆད་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་ར་སྟོན་བྱེད་དང་བྱེད་
 ལུས་ཡིན། རང་རེའི་ཆོས་པ་དང་ཤེས་ལྡན་པ། དཔལ་པོ་ན་མས་ནི་རྩ་ལམ་ཅིའི་སྒྲུལ་བ་རྒྱུ་
 རྒྱུ་དུ་རོས་བཟུང་སྟེ་མི་དང་མིའི་རྒྱས་པ་ལ་གནས་སའི་བར་ཁྱད་ཤོར་དུ་བཅུག་པས། འགྲན་
 ཚོད་ནི་ཆུའི་རྒྱ་བ་ལྟ་བུ་དང་མཁའི་འཇའ་ཆོན་ལྟ་བུར་མ་བཅས་རང་གིས་རྒྱུར་ཡོད་པ་རེད། བམ་
 ཡང་སྟོམ་དགའ་བའི་བར་ཐག་དེ་དང་བར་ཐག་དེའི་ཕྱོམ་ན་སྟོབས་ཀྱིས་ཁེངས་འདུག་པའི་གཟི་
 ཕྱིན་ཅན་དག་གི་འགྲན་པའི་དོ་ཡར་མི་བྱ་ཕལ་བ་དག་གིས་ནམ་ཡང་མི་ཡོང་སྟམ་སྟེ་མཐར་ཐུག་
 དོག་གི་ལམ་དུ་ཤོམ་པ་མི་སྟོ་རང་སྟོར་རྒྱུར་པ་རེད་སྟུམ། ཡིན་ཡང་། ད་ནི་ར་ཆོས་རན་ཁག་
 མཐའ་དག་རང་གི་ཕ་མེས་ཡང་མེས་དག་ལ་འགེལ་བའི་མ་སྟོན་པའི་རྩ་བ་དག་བཅོམ་བརྒྱག་གཏོར་
 བ་དང་། ལུ་དོག་པའི་བསམ་སྟོན་དང་དེའི་བྱ་བྱེད་དང་བཅས་པར་དོག་ཇིས་གཏོར་ཞོར་དཀྱིལ་
 ཡངས་ཆེན་པོས་རང་རེའི་སྤྱགས་འདུན་ལ་བསམ་གཞིགས་གནད་དུ་ཐིངས་བ་རེ་གནང་རྒྱ་ཉ་ཅང་
 དལ་ཆེ་ལ། ལྷག་དོན་ཡོད་ཆད་དངོས་བབ་གནས་རྒྱལ་དང་བསྐྱེན་ནས་འབྲེལ་རྒྱག་པའམ་རྒྱ་
 ཆེར་སྟེལ་རྒྱ་ནི་ཀུན་ལས་ཀྱང་འགངས་ཆེན་པོར་མཐོང་། རྒྱ་མཚན་ནི། རང་ཉིད་བྱ་བཞིན་དུ་
 འཕྱར་འདོད་ན་སྟེ་བ་བྱེ་མར་རང་ཉིད་བྱ་ཞིག་དུ་སྟེས་པའི་སྟོན་ལམ་དང་སྟོར་བ་ཚོམ་དགོས་པ་
 ལས། རང་ཉིད་མི་ཡིན་བཞིན་དུ་གཤོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་བྱ་བཞིན་འཕྱར་འདོད་པ་ནི་སྟོར་
 བསམ་ཁོན་ལས་མ་འདས་པས། སྟོར་བསམ་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་མི་ཆེ་སྟོར་ཟད་དུ་གཏོར་བ་ལས་རང་ལ་
 ཡོད་པའི་རྒྱུ་ལག་བཞི་པོའི་སྟོབས་དང་རྒྱས་པར་བརྟེན་ནས་མི་ཆེ་དོན་ཡོད་ཞིག་བྱ་རྒྱ་ནི་གནད་ཀྱི་
 དམ་པའོ། །

པོད་མི་མགོ་ཐོགས་ཐོགས་ཀྱི་ཁ་རུ་མ་ཁྱི་བཞིན་བསྟོན་པའི་གཏམ་དཔེ་“སྒྲན་པོ་རྒྱ་ལྷ་གར་བྱིད་”
 དང་“ཕ་སེམས་བྱ་ཐོག་ བྱ་སེམས་རྩོ་ཐོག་”“སྐུ་རིང་མ་དང་སྟོ་བྱང་མ”སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རེའི་
 སྟོ་ཆེར་ཞིང་བྱང་དོར་གྱི་སྟོ་མིག་སྟོང་བ། རི་པོང་ཅལ་འདྲོགས་ཀྱི་དངོས་བབ་གནས་རྒྱལ་དག་
 ཡང་དང་བསྐྱར་དུ་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། མི་སྤྱ་ཞིག་ཡིན་དུང་“སྒྲན་པོ་རྒྱ་ལྷ་གར་བྱིད་”ཅེས་པའི་
 གཏམ་དཔེ་དེ་བདེན་ཅན་ཅན་གིས་འཛིག་ཅི་བྱ་བྱེད་ལ། དོན་ལ་བལྟས་ན་འང་གོ་བ་དོག་དོག་
 ཞིག་ལེན་རྒྱ་ཡོད་པ་འདྲ་ཡང་། བྱིས་ཆེན་ས་“རིན་ཐང་ཡོད་ཆད་ལ་གསར་དུ་གདེང་འཛིག་བྱ་

དགོས་ཞེས་པའི་རིག་པའི་བྱུང་ཁོངས་ནས་ཕྱིར་རྟོག་ཅིག་བགྱིས་ཆོ། དེས་ལྷན་མེད་པའི་དྲངས་གཙང་གི་རང་གཤིས་ལ་བསྟོན་ཆེན་པོ་བཏང་ཡོད་པར་འདོད། ང་ཚོས་དེ་ལ་གསར་དུ་དཔྱད་འཛིག་ཅིག་བགྱིས་ཆོ། གཅིག་ བྱེད་ཀྱས་མི་འདྲ་བ། ལྷན་པོ་ཟེར་བའི་བྱ་བའི་ལེགས་ཉེས་མི་ཤེས་ཤིང་སྤང་དོར་གྱི་ཆ་ལ་ཚོངས་བ། རང་གཞན་ཀྱན་ལ་ཕན་མི་ཐོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཐ་ན་ལེགས་ཉེས་གོ་ཞྭ་གི་བྱེད་པའི་ངེས་པའང་མེད། གསལ་ཐོར་བཤད་ན། “ལྷན་པོ”ཞེས་པའི་མིང་རན་འདི་འཁྲར་མཁན་ཞིག་གིས་དུས་གཏན་དུ་སྤྱི་ཁྱད་ཁས་ལེན་པའི་བྱ་བ་ལེགས་པོ་ཞིག་འབྱོར་མི་ཀྱས་པ་ང་ཚོས་ཆོག་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་ཆོག ལྷ་ལ་མ་གཞི་ནས་སྤྱི་གི་དབང་པོ་བྱགས་མེད་པས་དེས་ལེགས་ཉེས་དང་སྤང་དོར་སོགས་འབྱེད་པར་མི་ཀྱས་མོད། ལྷས་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན་ལྷན་པོ་ཞིག་པར་ཞོག་འཇམ་གྱིང་གི་འཛོན་ཀྱས་ཅན་ཀྱན་གྱི་རྟོག་ལྷ་བྱ་ཞིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱན་དུ་མེད་པ་ནམ་ལངས་ལངས་དང་ཉི་མ་ཤར་ཤར་རེད། དེ་ལྟར་བཤད་ཆོ། ཡང་ལ་ལས་ལྷས་ཀྱང་རྟོག་དུ་མི་འཁྲར་བ་དང་བསྐྱབས་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་ལ་གནོད་འཚེ་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་བཞིན་ཡོད་ཟེར་སོས་ཆེ་མོད། རང་ཅག་ལ་མཆོན་ན་འདི་ནི་ཆེས་གནད་འགག་གི་དཀྱིགས་མཆོམས་ཞིག་ཡིན། བྱ་དངོས་གང་ཡིན་ཡང་དེར་དྲང་ཞྭ་གཉིས་ཀའི་ཆ་མེད་མི་སྤྱི་ཁྱད་གཙོ་ཆེར་དྲང་ཞྭ་གི་ཆ་སོ་སོར་བྱས་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ལྷ་མ་ཆོག་འགོད་པ་ལས་གཡག་ཞར་གྱིས་རྩ་བའི་བརྒྱལ་བྱགས་ཀྱིས་ནི་གར་ཡང་མི་སྤྱི་བས་སྟུམ། གཉིས། རང་གཤིས་མི་འདྲ་བ། ལྷན་པོའི་བསམ་སྤྱོད་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ཏེ་ནག་ཞོག་གི་དྲི་མས་ཡོངས་སུ་གཙོས་ཡོད་པས། བཟང་རན་དཔེར་མེད་དུ་མཛོང་བ་དང་བཟང་རན་གོ་ཞྭ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་བཏང་ཡུལ་དུས་གྱི་ཆད་བཀག་མེད་པར་ཚོམ་སྤྱིད་ལ། བསམ་པའི་རྒྱད་ན་གདུག་རྒྱབ་དང་ཞེ་གནག་པའི་ཆའང་རྒྱལ་རྒྱ་བཞག་གི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན། དྲངས་གཙང་གི་རྒྱ་པོ་ལ་དེ་ལྷ་བྱའི་ནག་ཞོག་གི་ཆ་ཡོངས་སུ་བྲལ་ཞིང་མགོ་ར་བར་གསུམ་ཡོངས་སུ་རང་གཤིས་མ་མཐོག་པར་དྲངས་གཙང་ཁོན་སྤྱི་ཁྱད་ཡོད་པས། རྣམ་ཀྱན་སའི་གོ་ལ་དང་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་(སྤྱི་ཁྱད་ལྷན་ཀྱན་ཀྱང་འདྲ་བྱི་ཆེ་སྤྱི་གི་རྒྱ་བ་དང་གཞི་གཅིག་དུ་འབྲེལ་ཡོད། གསུམ། དཔེ་དོན་མི་འཕྲོད་པ། ལྷ་ལྷ་ཞིག་བྱིད་པར་བཙོན་པ་བཞེད་པ་ནི་ཐེར་དོན་ནམ་གཞན་ཕན་ཞིག་གི་ཆེད་ཡིན་པ་སྤྱོས་མེད་ཡིན། ང་ཚོས་གང་འདོད་ཀྱིས་རྒྱ་ཡིད་ཆོམ་པ་ཞིག་དྲངས། ཡིད་ཆོམ་པ་ཞིག་འབྱུང་། འབྱས་བྱ་ཡིད་ཆོམ་པ་ཞིག་སྤངས་

རྒྱུ་ལ་རང་ཚུགས་མེད་ཚུལ་ཉལ་ཆ་དེ་རིར་གྲུབ་ན་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་པམ་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། མཐའ་
གཅིག་ཏུ་ལྷན་པོ་དང་ཕྱེ་ལྷེལ་བརྒྱབ་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཉར་སངས་དགོས་པའི་དོན་ཞིག་རེད།
དོན་དངོས་ཀྱི་ཉེང་ལ་བབས་ནས་བཤད་ན། ལྷན་པོ་དེ་གང་ཡིན་སར་རྒྱ་ལྷ་བཞིན་བྲིད་མི་བྱལ་
པར་མ་བཟད། འགྲོ་དགོས་སར་མི་འགྲོ་བ་དང་འགྲོ་མི་དགོས་སར་མི་ཞོགས་པའི་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡང་
མང་པོ་འབྱུང་གི་དུ། ལྷན་པོ་དེ་ཆེས་མ་མཐར་ཡང་སྒྲིག་གི་དབང་པོས་བཟུང་ཡོད་ཀྱང་དེ་སྒྲིག་
མེད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་དང་བཅན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི་དོན་དངོས་སུ་མིའི་རང་དབང་དང་འདྲ་མཉམ་
དོག་པས་བཞིས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཉམ་རྒྱུང་གི་མི་ལ་ཆད་ལས་བཞུལ་བའི་དམའ་འབེབས་དང་
བཅན་གཞོན་བྱས་པའི་མཐུག་འབྲས་ཡང་བ་ཞིག་ཀྱང་རེད། རྒྱུ་ལྷེ་བཤད་ན། རྒྱ་པོའི་རང་
གཤིས་དང་མཛེས་སྤྱད་ བྱེད་རྒྱས་སོགས་ནི་ར་ཆོས་བཤད་བཞིན་པའི་ལྷན་པོ་དག་ལས་ཆེས་ཆེར་
འཕགས་ཤིང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་སྤྱད་ཀྱང་བརྒྱན་དུ་མེད་པའི་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་མཛད་བཟང་རེ་བརྒྱན་
དང་ལྷན་བཞིན་པས། གཏམ་དཔེ་འདི་ལྟ་བུ་དྲང་སྤྱོད་གང་གི་ཆ་ནས་བལྟས་ན་འང་དཔེ་དོན་མི་
འཕྲོད་(མཐུན་པའི་ཆ་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་པོ་ལྷན་པོ་འབབ་པ་དང་ལྷན་པོ་སྒྲོ་
སྒྲིག་ཀྱང་རྒྱ་ལྷེ་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་འདྲ་)པར་མ་བཟད། དེས་ནི་རང་ཅག་ནམས་ཀྱི་རང་སྒྲུང་
དང་། ཆགས་སྒྲུང་། ཆིང་རགས་སྒྲུང་ས་འཛོམས། དཔུང་རྒྱུ་མས། མིག་མེར་སོགས་ཀྱི་ཆ་
ལྷུ་ལྷུ་མངོན་དུ་བརྒྱུག་པ་ལས་མ་འདས། ར་ཆོས་གཙང་མ་རྒྱུ་མིགས་པ་རེ་རེ་བག་སྒྲོད་པོས་རང་
ཉིད་ཀྱི་བྱངས་ཁྲག་ལ་བསྐྱེད་ཀྱིན། འདི་ལྟར་རྒྱུ་ལྷེ་རང་གཤིས་ལ་མ་ཁ་བཟོ་བཞིན་པ་ནི་ར་ཆོ་
འཛམ་གླིང་མི་རིགས་ཁག་གི་ལྷན་ནས་འདུག་མི་བཟོད་པའི་རང་མཛང་ལྷུ་ལྷུ་བརྒྱན་པ་ཤ་སྟག་རེད།
དེ་ལྟར་བསམས་ཆོ། སྒྲོ་བ་དཔོན་པད་འབྱུང་ནས་“བོད་ལ་དྲིན་ཆེན་བྱས་ཀྱང་དྲིན་མི་གོ”ཞེས་
པའི་སྒྲོ་མ་ཆོག་དེ་ནི་ར་ཆོ་ལ་ཤིན་ཏུ་ནས་འཕྲོད་པར་མ་བཟད། གནད་ལ་འཁེལ་ཞིང་ཕན་ཚབ་ཆེ་
བ། ཅིས་ཀྱང་བཤད་དགོས་ལ་འབབ་ཀྱང་འབབ་པའི་ལེགས་བཤད་མད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད་
སྟམ་ལ། མདོར་ན། གཏམ་དཔེ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་རང་ཉིད་ལ་ལྟ་བུ་དུ་ཀྱི་མེ་མོང་ཆེས་གཙང་ཞིང་
རིན་ཐང་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་རང་གིས་འདོད་དོ།

“པ་སེམས་བྱ་ཐོག བྱ་སེམས་རྟོ་ཐོག”དང་“སྒྱ་རིང་མ། སྒྲོ་བྱང་མ”སོགས་ཀྱང་དེ་
བཞིན་ལས་མ་འདས་ཏེ། དེས་མི་རེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཁྱགས་དང་མི་མཐུན་ཞིང་ལེགས་ཉེས་གོ་

ཕྱི་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལྟར་ལྷ་མོ་ལ་མཚན་འབྲིན་དང་དག་ཐེར་བྱེད་ཀྱི་ལོ་ཡིན་ཡང་། སྤྱི་ལོ་ཆ་
ནས་བཤད་ན། དེ་ནི་སྤྱི་བ་གསེའི་དམིགས་འབེན་དང་འགལ་ཡོད་པར་མ་ཟད་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་མིའི་
མེས་ཁམས་དང་དེ་གསེ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་བ་གསེའི་མ་ལག་དང་བཅས་པར་བཀག་རྒྱ་གནས་
བྱིས་མི་ཁེབས་པ་ཐེབས་སུ་བཅུག་ཡོད། དེ་དཔེ་ཞིག་གི་ཕྱིར་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་ན། རྒྱ་
ནག་པ་ལིས་ཨོ་ལགས་ནས་རང་རེའི་ཉར་གི་ཚ་བྲིམས་བཅས་སྒྱུར་འཆར་ཟིན་ཤོད་ཀྱི་དོན་ཚན་དག་
བར་(གང་རུས་དེ་བཟུབ་དང་ཚོལ་བཟུན་ཐོབ་སྤོང་ལ) དགག་རྒྱག་ནན་མོ་མཛད་པ་ལྟ་བུ་རེད།
ཁོས་དེ་ལྟར་དགག་རྒྱག་བྱེད་དོན་ཅི་ཡིན་ཟེར་ན། དེས་ནི་རང་རེའི་བསམ་སྤྱོད་རིན་ཐང་དང་
སྤྱི་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལྟར་མོགས་ལ་རྒྱབ་འགལ་བཅོས་ཡོད་པས་ཡིན། ལྷ་མོ་ལྟེ་གསུང་རབ་ཡན་
ལག་བཅུ་གསུམ་ཤོད་ཀྱི་《ལྷ་མོ་ལྟེ་ཟིན་ཐོ》འུ་“མིའི་རིགས་ཀྱི་བསམ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བ་ཆེས་མཐོ་སར་
སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ད་གཞི་དག་རུས་དེ་བཟུབ་དང་གང་མཁོ་དེ་ལེན་གྱི་ཚ་དོན་ལྟ་བུ་ལེན་རུས་”
ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཀྱང་། 1970ལོར་ལྷ་མོ་ལྟེ་ཟིན་ཐོ་དང་སྤྱི་བ་བཟུགས་བྱས་པའི་ཚ་བྲིམས་
བཅོ་བཅས་འཆར་ཟིན་ཤོད་“གང་མཁོ་དེ་ལེན་”དེ་“ཚོལ་བཟུན་ཐོབ་སྤོང་”འུ་བཟུར་བ་ནི་ནོར་
འཕྲུག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱི་བཀའ་སྤྱོད་ཡིན། “གང་རུས་དེ་བཟུབ་དང་གང་མཁོ་དེ་ལེན་”ནི་འཕགས་མིའི་
ཚད་ཐིག་ཅིག་རེད། “གང་རུས་དེ་བཟུབ་”ཞེས་པ་ནི་མི་ཞིག་གི་ཕྱག་ཏུ་ཐེག་ཚད་རྒྱ་མ་བརྒྱ་ཡིན་
པའི་དབང་འུ་བཟུབ་ན། དེས་གཞན་གྱིས་རི་ལྟར་འཁྲུང་བ་དང་ཅི་ཅམ་འཁྲུང་བ། ཐ་ན་
འཁྲུང་མིན་ལའང་བསམ་སྤྱོད་ཉོག་ཅམ་ཡང་མི་གཏོང་བར་སྤྱོད་བཟུན་པོས་རང་གི་རུས་ཚོད་ཀྱིས་རྒྱ་མ་
བརྒྱ་པོ་ཕྱག་ཏུ་འཁྲུང་ནས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། “གང་མཁོ་དེ་ལེན་”ཞེས་པ་ནི་རང་ལ་ངེས་
པར་འུ་མཁོ་ཆེ་ལེན་པ་དང་ལྟག་མ་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མི་འཁྲུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས། དེ་ནི་དངོས་
གནས་ང་ཚོས་སྤོང་ཆོག་ཆོག་ཞིག་ཡིན་ལ་ངེས་པར་འུ་བཟུབ་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། མདོར་ན།
ང་ཚོ་སྤྱི་དང་སྤྱི་ཞིག་ཡིན་ཡང་འཕགས་མིའི་བྲི་ཐོག་ནས་བཟུང་ཆོག་ཆོག་ཡིན་ལ་ཕྱི་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་
ལྟར་། “ཚོལ་བཟུན་ཐོབ་སྤོང་”ཀྱིས་ནི་མི་སྤྱི་ཡོད་ཡང་འཕགས་མིའི་ཐོབ་ཐང་མེད་པར་བཅོས་པ་
མ་ཟད་འཕགས་མིའི་བྲི་དང་བཅས་བ་ཚ་བ་ནས་མགོ་ཉིང་སྤྱོད་སོང་བ་རེད། “ཚོལ་བཟུན་ཐོབ་
སྤོང་”ཀྱི་མཁྱུག་འབྲས་ཡང་བ་ཞིག་ནི། རང་རེའི་མི་ཡོད་ཚད་ཞེར་དོན་རྒྱུར་རྒྱུར་བཟུབ་མཁན་
ཡིན་པ་དང་། རང་ལ་འཛོལ་བུ་འམ་ཕན་པ་མེད་ན་བུ་བུ་ཅི་ཡང་མི་བཟུབ་པ། ལས་ཀ་ལྟག་མ་

ཐུན་ཅམ་ཡང་མི་ལས་པ། རང་གི་ཁྱག་མ་འགྲངས་ཆོ་གཞན་ཅི་ལའང་བསམ་སྒྲོ་མི་གཏོང་བར་
 སྤྱད་ལྷག་པའི་བརྒྱལ་ཁྱགས་དང་དུ་ལེན་མཁན་ཉག་ཉག་ཡིན་པ་དེ་རེད། ཡང་དཔེ་གཞན་ཞིག་
 གི་ཉིང་ནས་བཤད་ན། ཉིས་སྤྱང་ལཱ་ལོར་སྤྱ་ཆལ་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་འབོད་པའི་ཡུལ་རེབ་གོང་ནས་
 འཆོགས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་སྒྲོ་ཆོགས་ཉིང་། མགོ་འཛིན་པ་དག་གིས་སྤྱ་ཆེན་མེ་ཆེན་མང་པོ་
 གདན་འདྲེན་ཁྱས་པ་དང་ཁོང་ནམ་པའི་སྤྱག་བྱང་གཡར་ཉེ་མ་མར་གཉོར་སྤྱོད་དང་བཅི་བཀྱར་
 སྤྱད་མཁན་ལེགས་གས་འགར་བྱ་དགའ་བསྐྱལ་ལ། ད་དུང་བརྟན་འཕྱིན་དང་རྒྱང་སྤྱོད་ལས་
 ཁྱངས་དག་གི་བཅར་འདྲི་བརྒྱད་ནས་བྱ་དགའ་དེ་དག་ཉིར་བའི་དམིགས་ཡུལ་དང་རེ་འདུན་
 མེགས་མང་པོ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་པར་ཡོད་ཆད་ཀྱིས་མཐེ་བོང་ནམ་མཁར་བསྐྱེངས་བ་རེད།
 ར་རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་དང་ཐོག་དེ་ཉ་ཅང་ལེགས་པར་བསམས་མོད། ཞིབ་དུ་མདང་རེ་བརྒྱབ་ན།
 དེ་ནི་མིའི་རིན་ཐང་ཡོད་ཆད་མང་ནས་གཏོར་བྱེད་ཀྱི་འགད་ཇས་ཤིག་དང་ཡན་མན་རེད། དེ་
 ནི་མིའི་རིན་ཐང་ལ་བཅི་འཛིན་མ་བྱས་པའི་མཆོག་འབྲས་ཡང་བཞིག་ཀྱང་རེད། ཉུག་དོན་ར་ཆོ་
 བོད་མི་རིགས་ལ་མཆོན་ན་ལས་རྒྱ་འབྲས་བཅི་བཞིག་ བཅི་བཀྱར་ཆེ་བཞིག་ བཅི་དུང་ལྷན་
 པ་ཞིག་ ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཞིག་ དྲང་བདེན་སྤྱོད་བཞིག་ཡིན་པས། གཤིས་ཀ་དེ་དག་ར་
 ཆོའི་རྒྱད་ཀྱི་བྱངས་ཁྱག་དང་གཞི་གཅིག་དུ་འདྲིས་ནས་ཡོད། དེ་བས་ར་ཆོས་ད་བར་དུ་འཛམ་
 སྤྱིང་མི་རིགས་ཁག་གི་མདུན་ནས་རང་རིགས་ངོམ་སྟབས་པ་རེད་ལ་བྱས་ཀྱང་ཆོག་ཆོག་ཞིག་ཡིན་
 མོད། ས་མར་བཅི་བཀྱར་དང་གཉོར་སྤྱོད་བྱེད་མིན་དང་བྱས་པའི་བཟང་རན་དེ་དགའ་ཉགས་
 ཤིག་གིས་སྤུལ་འདེད་དང་དབྱེ་བ་འབྱེད་སྟམ་པ་ནི་ཆེས་འཛོམས་པར་སྒྱར་བ་རེད་སྟམ། དེས་ནི་
 མིའི་རང་གཤིས་ལ་རྒྱལ་འཆོས་དང་ཡ་ཡོ། རྒྱུ་བསྐྱེད་སྟེགས་མི་དུང་བའི་ཆ་རྒྱང་རྒྱང་ལས་ཅི་ཡང་
 འདྲེན་ནུས་པ་མ་རེད། ས་མ་ལ་བཀྱར་ཤིས་བའི་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་དེའི་རྒྱད་ན་ས་མར་བཀྱར་
 དགོས་པའི་ཤིས་བྱ་དང་བཅི་དུང་སྟེགས་རྒྱལ་རྒྱ་བཞག་གི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པས་དགའ་ཉགས་དེ་བྱིན་
 པས་བྱིན་གོ་མི་ཆོད་ལ། ས་མ་ལ་བཀྱར་མི་ཤིས་པའི་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་དེའི་རྒྱད་ན་མི་ཞིག་གི་
 ཆེས་དམའ་མཐའི་ཤིས་བྱ་འང་མི་ཆོང་བས་དགའ་ཉགས་དེ་མ་བྱིན་པས་མ་བྱིན་པའི་གོ་ཡང་མི་ཆོད།
 དགའ་ཉགས་ནི་བྱི་རྒྱལ་ཅམ་རེད། ར་ཆོར་མཁོ་བ་ནང་བསམ་པའི་ཉིང་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་
 བྱིའི་ནོར་གྱིས་ནང་སེམས་ཀྱི་ནོར་ཉོ་བར་བསམ་པ་ནི་མུན་ཁོད་ལག་རྒྱུང་གི་རང་རྒྱལ་ཁོ་ན་ལས་མ་

འདས་སོ། ཞིབ་ཏུ་སྒྲུབ་སྐྱོད་དང་། ཏུང་འགྲོས་ཀྱི་རང་གི་ཕ་མར་ཏུང་ཏུང་བྱེད་ཤེས་པས་ན་
 རང་རེའི་མི་ནི་སྤྱི་ཅི་དགོས། འུ་ཅག་གི་ཉེ་འཁོར་ན་ཕ་མར་བཞི་བཀྱར་དང་གཉིས་སྦྱོར་མི་བྱེད་
 པའི་མི་ཁྱིམ་གྱི་ལའང་མི་དོ་བ་མང་པོ་ཡོད་མོད། དེ་དག་ལ་གོ་བསྐྱོན་སྒྲོ་འགྲག་བྱེད་ཆེད་ཡིན་ན།
 དེ་བས་ཀྱང་འཛོམས་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། ཕ་མར་ཡང་བཀྱར་བཞི་མི་བྱེད་པའི་མི་དེ་དག་གིས་
 དགའ་ཉགས་ཤིག་ལ་མཐོང་ཆེན་དང་རེ་སྟེག་ན་མ་ཡང་མི་བྱེད་ལ། དགའ་ཉགས་ཤིག་གི་ཆེད་ཏུ་
 དེ་བས་ཀྱང་འབད་འབད་ཏུང་ཏུང་བྱེད་མི་སྤྲོད། དགའ་ཉགས་ནི་མི་སྒྲོ་བསྟེན་ཅན། ཤེས་ཏུ་
 ཅན། འགྲན་ཅོད་ཅན། སྤོབས་གདེང་ཅན། སྤྱི་སེམས་ཅན། ཏུས་པ་ཅན་དག་གི་འཛོལ་
 བྱ་ཉག་གཅིག་ཡིན་པ་ལས། ཏུས་གསེང་ན་རྒྱུ་མེད་པའི་མི་བྱེད་དག་གི་རེག་བྱ་ན་མ་ཡང་མིན་པས།
 དེ་ནི་ལས་མི་དགོས་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་བཅན་གྱིས་རང་ཉིང་ཏུ་སྒྲུབ་སྐྱོད་པ་རེད་ལ། འབྲས་བྱ་ཉིག་
 ཅན་ཡང་ཐོན་མི་སྤྲོད་པའི་ལས་ཀ་ལྟ་བུ་མ་ཞིག་ཀྱང་རེད་སྟེ། བསམ་གྱིན་བསམ་གྱིན། སྒྲ་
 ཆེན་དང་ཁྱེ་ཆེན་དེ་དག་ལའང་ཅི་མ་ཉེས་སྟེ་ཕ་མར་ཆོར་བ་ཞིག་གིས་ངའི་ཡོད་སེམས་སྤྲོད་ཉིག་གེར་
 བཏང་སྟངས་། མགོ་འཛིན་པ་དང་ཁོ་ཆོའི་ཕྱག་བྱུང་འགྲུགས་ཐེངས་གཅིག་གིས་གནམ་འོག་གི་
 དྲིན་ཆེན་པ་མ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ཡོད་ཆད་སར་བསྐྱོད་པ་རེད། རྟོན་དངོས་སྤྱི་བཤད་ན་དགའ་
 ཉགས་ཐོབ་ཐིན་པའི་ཡ་རབས་སྦྱོར་བཟང་གི་མི་དེ་དག་ལའང་དམའ་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་རེད།
 ཁོ་ཆོའི་སེམས་སྤྱི་ཕ་མར་བཀྱར་བཅོ་བྱས་ཆེད་དགའ་ཉགས་ཤིག་རེག་ཡོང་བ་བསམ་པའི་ལྟ་བུ་བྱུང་
 ལའང་དྲན་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། ཁོ་ཆོས་དེ་ནི་ན་མ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་འོས་འགན་ཞིག་དང་རང་ཉིད་མི་
 ཞིག་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན་བསམ་ཡོད་ཀྱི་རེད། གཞན་ད་ཏུང་ཅི་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཆབ་བྱེད་མི་ལུས་
 པའི་ཕ་མ་དང་བྱ་སྤྱག་བར་གྱི་ལྷན་མེད་བཅེ་ཏུང་གིས་བསྐྱེད་སྐྱོང་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱི་རེད། དེ་བས་
 འདིར་ངས་ཁོ་ཆོར་སེམས་གཏིང་ནས་དཀར་འདོན་ཞིག་བྱ་འདོད་ལ། འཇམ་གླིང་མི་རིགས་ཁག་
 གི་ལྷན་ནས་ཁོ་ཆོར་ལྷ་བྱ་ཞིག་མིན་པ་གསལ་བསྐྱགས་ཐེངས་ཤིག་བྱ་འདོད་པ་ཡིན། ཁོ་ཆོས་ཕ་
 མར་བཀྱར་བཅོ་བྱེད་པ་དེ་དགའ་ཉགས་ཤིག་ཆེད་ཏུ་མིན། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་དང་སྒྲོས་སྤྱི་ཆོ་
 བོད་མི་རིགས་ལ་མཆོན་ན་ཕ་མར་བཀྱར་བཅོ་བྱེད་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་སྟེན་གྲགས་ཤིག་དང་
 དགའ་ཉགས་ཤིག་ལ་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཅན་ཡང་མེད། ཏུང་ཐོར་བཤད་ན་ཐེངས་དེར་དགའ་ཉགས་
 ཉིར་མཁན་གྱི་མགོ་འཛིན་པ་དང་སྤྱི་ཆེན་ཆེན་དག་གིས་ཕ་མར་བཀྱར་བཅོ་ལེགས་པོ་བྱེད་མཁན་

བྱི་བྱ་ཐུག་ལ་རབས་དེ་དག་གི་རིན་ཐང་སར་བསྐྱེས་པར་འབྱོར་བཤགས་དང་དགོངས་དག་ལྟ་
 དགོས་པ་མ་ཟད། རྗེས་སྐྱབས་བྱ་བ་ཅི་བསྐྱབ་ཀྱང་དབྱུང་འཛིག་ཅི་ཡང་མེད་པར་རྟོལ་རྒྱགས་
 པའི་ལྟ་སྦྱོང་མི་འཛིན་རྒྱུར་དམ་བཅའ་བརྟན་པོ་བཅངས་དགོས་སྟེ། མདོར་བྲིལ་ན། ཁོ་ཚོའི་
 བྱ་བྱེད་དེས་ཀྱང་སྒྲུབས་ཆེན་གྱི་ར་ཆོའི་མི་རིགས་ནི་དུས་གཏན་དུ་“ཕ་སེམས་བྱ་ཚོག་དང་བྱ་སེམས་
 རྩོ་ཚོག”ཡིན་པར་ར་སྦྱོང་ཐེངས་ཤིག་བྱས་པ་ཡིན་པས། ཕན་པ་དང་གནོད་པ་ལས་གང་ཆེ་ཞིབ་
 དུ་བསམ་དགོས་པར་འདུག་གོ། དེ་དང་དེ་ལྟ་བུས་ནི་ར་ཆོའི་བྱང་འཕགས་གྱི་རང་གཤིས་དག་ལ་
 དམའ་འབེབས་དང་མི་གཙང་བའི་དྲི་མ་བསྐྱོ་བཞིན་ཡོད་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱ་ཉིད་དུ་
 སེམས། ཕ་རང་གི་བྱ་ལ་ཤ་ཆ་ཞིང་སྟོང་ཉེ་བ་དང་རང་གི་སྒྲིག་གིས་བྱ་ཐུག་སྐྱང་མོད་པ་ནི་ཕའི་
 ལྟན་སྐྱེས་གྱི་རང་གཤིས་དང་སྟོང་སྟོབས་ཡིན་པ་དང་། བྱས་སེམས་གཉིད་ནས་རང་གི་ཕ་ལ་བརྩི་
 ཞིང་བཀྱར་བ་དང་། རང་རྒྱས་ཅི་ཡོད་གྱིས་ཕ་ལ་ཞབས་ལྷ་བསྐྱབས་པ་ནི་བྱའི་འོས་འགན་ཡིན་ལ་
 ཕ་བྱའི་བར་གྱི་དྲི་མེད་བརྩེ་དྲུང་གིས་བསྐྱངས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་ནི་ཆད་མེད་པའི་ཕ་བྱའི་བར་
 གྱི་བརྩེ་དྲུང་གི་ལམ་བྱ་ཞིག་ཡིན་ལ་སྐྱས་ཀྱང་ཆོད་འཛིན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་སེམས་དང་སེམས་གྱི་བར་
 ཐག་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཡིན་ཡང་། གཏམ་དཔེ་འདི་དང་བྱ་བྱེད་འདི་ལྟ་བུས་ནི་སྐྱས་ཀྱང་ཆབ་
 བྱེད་མི་སྐྱབ་པའི་ཕ་བྱའི་བར་གྱི་བརྩེ་དྲུང་ལ་ཆད་བཀག་དང་གས་ཆག་ཐེབས་སྐྱ་བཅུག་ཡོད་ལ།
 གཞུང་དྲང་ཞིག་དང་རྒྱས་ཆལ་ལྟན་པ། བརྩི་བཀྱར་ཆེ་བ། སྟོབས་པས་ཁེངས་པའི་བྱ་བྱ་མ་
 མང་པོ་ཞིག་གི་སེམས་གཉིད་ལ་སོས་དཀའ་བའི་ཟླ་ཁ་རེའང་དྲག་ཏུ་བཟོ་བཞིན་ཡོད། རྩོགས་
 གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། དེ་ནི་ཆ་བ་དང་ཆར་བ་གང་ཡིན་སྟོབ་བྱེད་ཀྱི་གདུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་
 དུའང་ཐུར་ཡོད་པས། གདུགས་དེའི་འོག་ཁོ་ཚོར་སེམས་པ་བདེ་འཛོལ་ལེར་ངལ་གསོ་ཡོད་ཆོམས་
 པ་ཞིག་བྱས་ཆོག་པའི་གོ་སྐབས་ཡག་པོ་ཞིག་ཀྱང་སྐྱད་འདུག་སྟེ། «ཕ་སེམས་བྱ་ཚོག་ བྱ་སེམས་
 རྩོ་ཚོག»ཞེས་པ་དེ་དུང་དམའ་འབྱིང་དང་པོའི་བསྐྱབ་དེབ་དུའང་བདམས་ཡོད། རོ་གདོང་
 བས་བརྟམས་ན་དེས་བྱ་ཐ་ཤལ་ཅན་འགའི་སྒྲག་པོ་ཞིང་ཞེ་མེར་བའི་སྦྱོང་ལམ་ཕྱི་ཏུ་བརྟན་ཉེ་རྗེས་
 རབས་པ་རྒྱམས་ལ་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་མི་དུང་བར་སྐལ་བའི་སྦྱོབ་གསའི་རིན་ཐང་རྟོག་ཅམ་ཐོན་ཡོད་
 ཡོད། ཟུར་གཞན་ཞིག་ནས་བསམས་ན། བྱ་དེ་དག་གི་ཚོད་གཞིར་ཐུར་བའི་ནོར་བྱ་དེ་ནོར་བྱ་
 རོ་མ་ཞིག་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། དེས་རྗེས་རབས་པ་ཡོངས་དང་ལྟག་པར་དུ་ན་གཞོན་

སྒྲིབ་མ་ནམས་ལ་བྱན་གསོ་དང་རན་སྒྲུལ། ཐབས་རྒྱས་སོགས་བསྐྱེལ་བ་ལྟ་བུར་ཡང་སོང་འདུག་
པས། འདི་ལྟ་བུ་ལ་ད་བྱུང་ར་ཆོས་སྒྲོ་ཡུན་རིང་བརྟན་ནས་དབྱུང་བ་གཏོང་དགོས་པ་ལས།
སྒྲིབ་དོར་དབྱུང་འཛིག་ཅི་ཡང་མེད་པར་སྒྲིབ་མའི་བསྐྱེལ་གཞི་རྒྱ་བདམས་ན་དགེ་སྒྲོན་གཉིས་ལས་
སྒྲོན་མི་ཆེ་བའི་ངེས་པའང་མེད། དེ་བས་འདི་ལྟ་བུ་ལ་རང་རེའི་སྒྲིག་སོགས་པ་ཡོངས་དང་ལྷག་
དོན་བསྐྱེལ་གཞི་ཚོ་མ་སྒྲིག་པ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་ནས་གཟབ་དགོས་པར་འདོད།

སྒྱུར་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའི་ཉེས་སྒྲོན་གྱི་ཆ་མང་པོས་རང་ཅག་ནམས་ཀྱི་སྒྲ་ཅེ་ནས་སེན་ཅེའི་
བར་དུ་བ་སྒྱའི་བྱ་ག་བཞིན་མ་ཁྲབ་ས་མེད་ཀྱང་། ཡོད་ཆད་བཏང་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོང་ནས་མགོ་རྩམ་
ལག་རྩམ་དུ་བསྐྱར་ན་ནི་བསམ་གཟས་ནས་རང་གིས་རང་གི་སྒྲ་ལ་ཆོགས་ནང་དུ་དབྱིག་པ་བྱངས་བ་
ལྟ་བུ་ལས་མ་འདས་ཏེ། དེས་ནམ་ཡང་ཁྱོད་གྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཁེངས་ཤིང་ཚལ་རྒྱག་རྒྱས་པའི་ལྷན་པོ་
ལ་ཆོད་འཛིན་དང་ཉམས་ཆག་གཏོང་གི་དུ། དགེ་ཆོས་ལགས་ཀྱིས་“ཤེས་རབ་ཡོད་ན་སྒྲོགས་གང་
ནས་ཀྱང་གནད་ཆེན་པོ་རེ་རྟོན་བྱས་པས། ཇི་ལྟ་གྱིས་འདོར་བ་དང་ཇི་ལྟ་གྱིས་ལེན་པ་འདི་གཉིས་
ཀ་ཡང་ནམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་ལས་མ་ཡིན།”ཞེས་གསུངས་བ་པའོ། ད་ནི་ར་ཆོས་ཀྱང་སྒྲོབས་པ་
ཆེན་པོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་དང་རང་ཉིད་གི་སྒྲོན་ཆ་མཐའ་དག་ཙ་བ་ནས་མགོ་ཉིང་སྒྲོག་ཉེ་
བསྒྲིག་དགོས་པ་དང་། བསྒྲིགས་ནས་ཀྱང་ཡོད་ཆད་བཅས་སྒྱུར་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དུ་
གཞིལ་དགོས་པ་ཡིན། ལྟོས་དང་། འཆོ་བའི་བྱི་ནང་བར་གསུམ་ན་དངོས་པོའི་གཤེས་ལྷགས་
དང་འགལ་ཞིང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གོམ་ཁ་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་དངོས་མང་པོ་ཞིག་གིས་རང་རེའི་
མདུན་སྒྲོད་ཀྱི་གོམ་ཁ་སྒྲོག་གིས་གཙུག་བཞིན་ཡོད་པས། ད་ནི་རང་མགོ་རང་གིས་གཤོགས་ནས་
ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ནར་སྒྲོགས་པ་ལས་རང་གཞན་ཀྱན་གྱི་སྒྲོན་ལ་མཐུབ་ཀྱི་བསྐྱེལ་ཏེ་བཅས་སྒྱུར་བྱ་རྒྱ་
ཅང་གལ་ཆེ་སྟེ་མོ། །

ར་ལ་སྒྲིག་རྩིང་སྒྲིབས་དགོས་པའི་བྱ་མཆན་ཅི།

——《གཏམ་པད་མའི་ཚལ་གྱི་སྒྲིབས་གར》དང་འཕེལ་ནས་དབྱད་པ།

བདེ་ལེགས་(ལྷ་ས་)

དང་པོ། སྒྲིག་རྩིང་སྒྲིབས་ཀྱི་སྒྲུབ་འཕེལ་དང་མཆན་ཉིད་མདོར་བཟུང་།

སྒྱུར་མི་ཆེན་མོ་ལྷ་ག་བཟུལ་དང་སྒྲིག་རྩིང་རང་བཞིན་ལས་བྱ་བ་པ་ལ་སྒྲིབས་ཀྱི་ཁས་ལེན་བྱེད་མོད།
འོན་ཏེ་མི་ཕྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བདག་པོ་དང་རྗེས་དཔག་གི་ཤེས་པ་ལྡན་པའི་གཞི་བྱ་བ་ཀྱི་ཆ་ནས་
སྒྲུབ་ན། མི་སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་ཀྱི་རྩེ་བོ་འཆོ་བའི་སྒྲིག་རྩིང་མཐུན་ནས་ངེས་པར་དུ་ཆོ་སྒྲིག་གི་གཞི་
ཉམས་དང་འཆོ་གནས་ཀྱི་མཛེས་པ་ལ་བདེན་ཁ་དང་རྒྱ་བཙོན་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་
དངོས་ཡོད་འཆོ་བའི་དཀའ་ངལ་འབྱུང་ཐག་གི་ཁྲོད་ནས་ཀྱང་མི་རང་ཉིད་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་སྒྲིག་རྩིང་
ལ་གཞོན་གཞོན་གྱི་བའི་སྒྲིབ་སྒྲིབས་ཤིག་དགོས་པ་ལས་སྒྲིབ་ཤོལ་དེ་ལྷགས་དང་སྒྲིབ་སྒྲུབ་དེ་
ལྷགས་ནི་ག་ལ་ཡིན། བེ་ཁྲེའི་བཟུན་དོན་འཁོར་བ་ནི་ལྷ་ག་བཟུལ་དང་། ལྷ་ག་བཟུལ་གྱི་ཁྲོད་
ནས་ད་གཞོན་མིའི་ཆོ་སྒྲིག་གི་དེན་ཐང་ཉིད་པར་སྒྲིང་། ལྷ་ག་བཟུལ་དང་འབྲུན་རྒྱ་བལ་བའི་འཆོ་
བ་ནི་ཞི་འཇགས་བག་འཁུམས་ཀྱི་འཆོ་བ་སྒྲིབ་གསར་གཞོན་དང་ཡང་ཆོ་ལི་སྒྲིབས་ལྷགས་ཆོགས་པའི་
འཆོ་བ་ཡིན་ཞིན་དེ་ལྷ་ག་བཟུལ་འཆོ་བའི་ཁྲོད་ན་མིའི་དུགས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་ལྷ་ཅི་ཐ་ན་ཆོ་སྒྲིག་གི་དེན་
ཐང་ལའང་དོན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཅམ་མེད་པར་ཉིང་རུལ་དུ་འགྲོ་བར་ངེས། དེ་བས་མིས་ནམ་ཡང་ལྷ་ག་
བཟུལ་གྱི་མཐུན་ནས་ལྷ་ག་བཟུལ་ལ་གཞོན་གཞོན་ནས་དཔལ་མཛེས་རྒྱས་ལྡན་གྱི་སྒྲིབ་ནས་འཆོ་བ་
ལ་བཙོན་ལེན་དང་དཔལ་ཡོན་འཇུགས་སྒྲིབ་ཀྱི་བྱ་བ་ཞག་ལ་འབད་འབྱུངས་བྱེད་པ་ནི་ཆོ་སྒྲིག་གི་
དེན་ཐང་དང་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་བའི་དེན་ཐང་ལ་བཙེས་འཛོག་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར། གཞན་ཡང་སྒྲིབ་